



**BLEKINGE TEKNISKA HÖGSKOLA
SEKTIONEN FÖR MANAGEMENT**

VT 2006

Förstagångsväljare i Karlskrona

-socialisationens betydelse för individen

C-UPPSATS I SOCIOLOGI

Författare: Wille Kyrk och Daniel Persson

Handledare: Kerstin Arnesson

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Problemområde, syfte och frågeställningar	4
3. Disposition	4
4. Centrala Begrepp	5
4.1 Socialisation.....	5
4.2 Könssocialisation.....	6
5. Tidigare forskning	7
5.1 Forskning om förstagångsväljare.....	7
6. Metod	9
6.1 Val av metod.....	9
6.2 Kvalitativ intervju.....	10
6.3 Urval.....	11
6.4 Etiska aspekter.....	12
6.5 Genomförandet av semistrukturerad intervju.....	12
6.6 Intervjueffekter.....	13
6.7 Transkribering.....	14
6.8 Validitet, reliabilitet samt generaliserbarhet.....	14
6.9 Metoddiskussion.....	14
7. Resultat	15
7.1 Thörnströmska gymnasieskolan.....	15
7.2 af Chapmangymnasiet.....	17
8. Analys	20
8.1 ”Jag vet ungefär var jag står politiskt idag”.....	20
8.2 ”Jag vet inte var jag står politiskt idag”.....	22
8.3 Analys om påverkan relaterat till tidigare forskning och litteratur.....	23
8.4 ”Det är viktigt att rösta”.....	24
8.5 ”Det är inte viktigt att rösta”.....	24
8.6 Analys om synen på demokrati relaterat till tidigare forskning och litteratur.....	24
8.7 ”Jag röstar solidariskt eller individuellt”.....	25
9. Diskussion	26
10. Referenslista	28
Bilaga 1	
Bilaga 2	

Blekinge Tekniska Högskola
Sektionen för Management

Arbetets art: C-uppsats, Sociologi 41-60p

Titel: Förstagångsväljare i Karlskrona – socialisationens betydelse för individen

Författare: Wille Kyrk & Daniel Persson

Handledare: Kerstin Arnesson

Abstract

Denna C – uppsats i sociologi syftar till att undersöka varifrån förstagångsväljare får sin påverkan till ett ställningstagande inför riksdagsvalet år 2006. Studien belyser även förstagångsväljarnas syn på vikten av att rösta. Våra frågeställningar är således; Varifrån kommer påverkan till störst del ifrån för förstagångsväljare till riksdagsvalet år 2006? Anser förstagångsväljaren att det är viktigt att rösta?

Begrepp som socialisation och könssocialisation visar att påverkan hemifrån är av stor betydelse för förstagångsväljaren. Socialisationen delas upp i två faser, där den primära fasen äger rum i hemmet under de första åren och den sekundära fasen inträder när individen får kontakt med nya arenor. Med könssocialisation menas konstruktionen av de könsroller som pojkar respektive flickor tilldelas. Tidigare forskning visar dels att ungdomar idag har ett mindre förtroende för politiker, dels att påverkan hemifrån formar individens åsikter.

Vi har använt en kvalitativ ansats i form av semistrukturerad intervju för att infria vårt syfte. Intervjuerna ägde rum på Thörnströmska gymnasiet och af Chapmangymnasiet. Totalt deltog 21 respondenter i studien, varav tolv kvinnor och 9 män.

I resultatet framgår det att påverkan till ett ställningstagande till största del kommer ifrån hemmet. Både de som vet var de står politiskt idag och de som inte vet var de står politiskt idag hävdar att den faktorn till påverkan, är hemmet, det vill säga den primära socialisationen. I det enda fallet där den sekundära socialisationen visade sig starkare, var då männen förklarade var deras påverkan till ett ställningstagande kom ifrån. I detta fall var media den starkaste socialisationskanalen. Fyra av 21 respondenter ansåg inte det vara viktigt att utnyttja sin röst, medan resterande 17 fann detta viktigt.

Nyckelord:

Socialisation
Påverkan
Förstagångsväljare
Riksdagsval

1. Inledning

Dagens utveckling i det demokratiska Sverige måste belysas. Om dagens ungdomar inte intresserar sig för sin egen framtid utan överlåter beslutsfattandet till andra, går vi en oviss framtid till mötes. Faran ligger i att om individen inte röstar som förstagångsväljare, kan detta bli ett upprepat beteende som återkommer vid framtida val och därmed kommer antalet ”soffliggare” att öka markant. Denna studie kommer delvis att belysa förstagångsväljarnas inställning till demokratiprocessen. Som Giddens påpekar är det av stor vikt att individen tar sitt medborgerliga ansvar för att denna process skall fungera.

Valet av ämne anser vi vara ett relevant sociologiskt problemområde då vi kopplar samman det aktuella ämnet förstagångsväljare med demokrati och socialisation.

Vi avser belysa förstagångsväljare i Karlskrona kommun i fråga om vad som påverkar dem i deras val av parti till riksdagen år 2006. Vi vill även undersöka förstagångsväljarnas bild av hur viktigt det är att utnyttja sin demokratiska röst. Ser de röstningen som en skyldighet eller rättighet? Med förstagångsväljare avser vi de personer som inte varit röstberättigade tidigare på grund av ålder. Den grupp vi kommer att rikta in oss på är födda efter september år 1984 och innan september år 1988.

Anledningen till att vi valt belysa denna arena, gällande förstagångsväljare och deras val till riksdagen år 2006, grundar sig i vårt intresse för politik och demokrati. Tanken till denna undersökning väcktes, då vi tidigare under terminen genomförde en fältstudie angående politik på lokal nivå i Karlskrona kommun. Vi hade bestämt oss för att på något vis belysa den politiska arenan, men inte riktigt på vilket tillvägagångssätt det skulle genomföras. Eftersom vi båda förespråkar och inser vikten av att delta i den demokratiska processen, kunde vi tämligen enkelt besluta oss för att studera förstagångsväljarnas väg till ett beslut.

Vår förförståelse är att det finns olika sätt för förstagångsväljare att komma till sitt ställningstagande. Vi tror att faktorer såsom familjetraditioner, intressen, kompisar, media samt sakfrågor påverkar förstagångsväljaren i sitt ställningstagande. Dessa utgör viktiga socialisationsaspekter för individen och skapar intentioner för beslutet om hur rösten skall falla. Även ungdomarnas livsfas, det vill säga den etableringsålder de befinner sig i kan ha betydelse för dennes ställningstagande.

Annika Westberg har i en artikel i Sociologisk forskning analyserat unga människors attityder kring välfärdsstatliga utgifter samt fördelningen av dessa. Studien bygger på Statistiska Centralbyråns ULF-material från år 1998 och ämnar besvara om unga människor har en annorlunda syn på samhället jämfört med äldre. Westberg presenterar olika faktorer och perspektiv som förklaringar till varför det existerar en eventuell skillnad mellan grupperna. Begreppet *livsfas* handlar enligt Westberg om att unga människor befinner sig i en etableringsålder, vilket alla människor en gång i livet gör. Detta medför att ungdomar så småningom slussas in i behoven som de vuxna idag har. Westberg påvisar i sin studie att livsfas har betydelse för åsikter gällande välfärdsstatliga utgifter. Skillnaden ligger i att unga människor i högre grad befinner sig i en risksituation än vad äldre människor gör. Unga människor är mer positiva till exempelvis bidrag och sociala skyddsnät. Anledningen till detta är att de är mer beroende än sina äldre dito. Detta medför att livsfasen kan påverka ungdomar i sina beslut. (Westberg, 2004, sid. 57-69).

Vi anser att Westbergs begrepp *livsfas* är relevant för vår studie, då den kan visa att resultatet skulle kunna tolkas som en respons för de ungas livssituation. Precis som forskaren hävdar skulle deras livsfas, denna etableringsålder de befinner sig i, kunna knytas samman med de svar vi får. Detta är en hypotes vi skriftställare har och resultatet får utvisa om denna bild stämmer.

Många individer anser att den politiska världen och dess beslutsfattare fjärrat sig långt ifrån var mans vardag. Besluten fattas av en maktelit som inte kan identifiera sig med den vanliga människans vardag. Frågor och hantering av vardagliga problem såsom kriminalitet,

drogmissbruk och bostadsbrist får inte en lika central plats. Detta medför en skeptisk ovilja att delta i den politiska processen. Vissa hävdar att medborgare i de demokratiska länderna har blivit uppgivna och förlorat intresset för de politiska processerna. Andelen av befolkningen som röstar i allmänna val har under de senaste decennierna minskat till följd av det minskade intresset för politiken. Dock visar undersökningar att en överväldigande majoritet av befolkningen föredrar det demokratiska styrsystemet (Giddens, 2004, sid. 369-371).

2. Problemområde, syfte och frågeställningar

I denna studie ligger fokus på förstagångsväljare och deras väg till val av parti till riksdagen år 2006. Det finns flera olika sorters påverkningsmekanismer som präglar den väg som dagens ungdomar väljer att gå. Dessa mekanismer kan ha olika stark betydelse i olika faser av förstagångsväljarens liv och således påverkas individen i alla de val som denne trugas att göra. Dessa sätter givetvis sin prägel på hur individen formas. Förstagångsväljaren kan således formas till att vara en aktiv och ansvarstagande samhällsmedborgare eller till en passiv och oengagerad dito. Detta utgör vårt valda problemområde.

Dagens ungdomar utgör morgondagens beslutsfattare och det är därför viktigt att belysa deras syn dels på hur de påverkas till sitt ställningstagande, dels studera förstagångsväljarnas syn på demokrati och deras tankar gällande vikten av att rösta.

Syftet med denna studie är att studera förstagångsväljare i Karlskrona kommun och vilka faktorer som påverkar dem inför valet av parti till riksdagen år 2006. Som delsyfte avser vi att belysa förstagångsväljarnas attityd till vikten av att utnyttja sin rättighet att rösta.

Våra frågeställningar lyder; Varifrån kommer påverkan till störst del ifrån för förstagångsväljare till riksdagsvalet år 2006? Anser förstagångsväljaren att det är viktigt att rösta?

3. Disposition

I kapitel 4 redogörs för de begrepp som är av vikt för studien. Vi kommer att presentera begreppen socialisation och könssocialisation.

Vidare i kapitel 5 redovisas relevant tidigare forskning på området och dess betydelse för denna studie. Vi presenterar Elsie Axelssons avhandling gällande varifrån förstagångsväljare på Stockholms gymnasieskolor får sin påverkan ifrån. Även Sören Holmbergs valforskning från Göteborgs universitet som handlar om förstagångsväljares väg till att välja parti presenteras. Anders Westholms "*The political heritage*" som berör åsikternas överföring mellan generationer presenteras också.

I kapitel 6 redogör vi bland annat för vårt metodval, hur vi gått till väga under studien samt intervju effekter och vårt urval av respondenter.

Vidare redogör vi i kapitel 7 för undersökningens resultat. Här presenteras resultatet vi fått fram av de intervjuer vi genomfört och sammanförs under två olika rubriker; Thörnströmska gymnasieskolan och af Chapmangymnasiet.

I kapitel 8 analyseras resultatet och vi kopplar detta till de begrepp som vi tidigare presenterat samt den tidigare forskningen på området.

Arbetet avslutas i kapitel 9 där en diskussion kring studien som helhet äger rum samt de nya frågeställningar som väckts under studiens gång.

4. Centrala Begrepp

I detta avsnitt presenteras olika författare och forskares syn på begreppet socialisation och könssocialisation. Dessa begrepp är centrala i vår studie och därför väljer vi att utveckla och tydliggöra dem.

4.1 Socialisation

Enligt Giddens är socialisation en process där barn eller nya medlemmar av ett samhälle lär sig de rådande normerna och värderingarna. Denna process utgör ett skeende där barnet gradvis skaffar sig kunskap och färdigheter för att passa in i den rådande kulturen. Denna "kulturella programmering" utgör en livslång process där människans beteende formas, utvecklas och anpassas till omgivningen. Det går här att tala om två generella faser som inbegriper ett antal "socialisationsagenter", det vill säga specifika grupper eller sociala kontexter där socialisationen fortsätter. Den första fasen kallas för *primär socialisation* och sker under barnets tidiga år, och utgör det mest intensiva skedet i barnets uppväxt. Här får barnet det grundläggande språk- och beteendemönstren som ligger till grund för kommande lärande. Familjen är här oftast den viktigaste "agenten" då barnet tillbringar den största delen av sin tid i detta sällskap. Den *sekundära socialisationen* inträffar efter den tidiga barndomen och fortsätter sedan livet ut. Här har andra "agenter" tagit över det ansvar familjen tidigare haft. Exempel på dessa kan vara kompisar, skola, idrottslag, massmedia och bastuklubbar. Samspelet i dessa sociala kontexter hjälper individen att skapa egna värderingar (Giddens, 2003, sid. 42-44).

Vi kan också använda oss av Berger & Luckmanns teori gällande socialisation för vår studie om påverkan för förstagångsväljare.

Enligt Berger & Luckmann är den primära socialisationen den första tid som ett barn får uppleva. Barnet får här de första intrycken och färdigheterna i sina liv. Socialisationen kan här ses som ett sätt att överföra en institution eller funktion i samhället. De som har ansvaret för att ombesörja denna process är "de signifikanta andra", vilket ofta är föräldrarna. Uppdraget ligger i att ge barnet kärlek och leda denne på rätt väg i livet. Vidare fortsätter barnet att skaffa sig intryck och kunskaper på andra håll än i föräldrahemmet. Detta omnämner författarna som den sekundära socialisationsfasen. Epitetet för dessa "agenter" är "de generella andra" och kan vara exempelvis kompisar, media eller knyppelföreningar (Berger & Luckmann, 2003, sid. 153-171).

Enligt Talcott Parsons är ett samhälle i jämvikt ett samhälle utan konflikter. Detta är en utopi, men antas vara det tillstånd som samhällen alltid eftersträvar att uppnå. I strävan för att uppfylla detta förväntas varje individ de roller som denne tilldelas. Varje nytillkommen individ i samhället betraktas av Parsons som ett tomt kärl vilket fylls med värderingar och normer av andra närstående. På detta sätt förmedlas samhällets kultur och normer till de nya medlemmarna. I denna sociala inlärning har föräldrarna en avgörande betydelse vid formandet av barnets personlighet. Om vissa aspekter av samhällsliga värden inte överförs från föräldrarna till barnet kan detta innebära att en specifik faktor saknas i barnets socialisation och detta medför en svårighet att senare uppfylla dessa förväntningar. Den grundläggande socialisationen och utvecklandet av en stabil personlighet samt en internalisering av de samhällsliga värdena äger enligt Parsons rum inom familjen (Cuff & Payne, 1979 sid. 59-63).

Dessa två faser i socialisationen kan vi härleda till förstagångsväljare. Påverkan kan antingen komma ifrån föräldrar, syskon och släktingar (den primära fasen) eller media, kompisar och skola (den sekundära fasen). I båda dessa faser får individen intryck och skapar sig värderingar och åsikter inom olika arenor i samhället. Precis som Giddens påvisar, sker socialisationen på två olika nivåer. Vi tror dock att en individs ställningstaganden kan ändras eller bibehållas beroende på styrkan i de olika faserna. Precis som Giddens proklamerar, tror

vi att familjen har en stor betydelse för hur individen påverkas. Vi vill som tidigare nämnts se varifrån förstagångsväljarna starkast blir påverkad ifrån. Är det som Giddens säger, att familjen har den största påverkan eller kommer påverkan till individens ställningstagande från den sekundära socialisationsfasen?

Hos både Berger & Luckmann och Giddens kan vi utkristallisera två stycken socialisationsfaser som infaller i olika skeden i individernas liv och har stor betydelse för hur individen formas. Dels faser där påverkan kommer från hemmet, dels faser där påverkan kommer utifrån. I den andra faser tror vi att individen är mer medveten om sina val och att intressen för olika ting har en större påverkan på de val individen fattar. Med begreppet intresse avser vi dels individens personliga intressen, såsom exempelvis sakfrågornas subjektiva mening och personliga gratifikationer som kan uppfyllas med hjälp av ett visst politiskt styre, dels de individuella aspekterna som till exempel genuint intresse för ett fenomen såsom djurrättsfrågor, djup grundad kristen tro eller en subventionering av blandgödsel. Intressebegreppet kan också gälla en grupp eller organisations gemensamma intresse för ett fenomen eller en åtgärd i en sakfråga. Det kan tänkas att individen här inte enbart röstar för personligt gagn, utan han/hon kan även rösta för hela gruppens båtnad. I båda dessa fall styrs individens val av två olika sorters intresse. I likhet med vad Berger & Luckmann och Giddens proklamerar, finner även Parsons att den primära socialisationen är den som är av mest betydelse för barnet. Det är i denna fas som barnet får de grundläggande värderingar och normer som sedan präglar denne senare i livet.

4.2 Könssocialisation

Det kan visa sig finnas en skillnad mellan män och kvinnor ifråga om varifrån påverkan till deras ställningstagande kommer. Denna eventuella skillnad kan härledas till konstruktionen av kön.

Enligt Giddens går åsikterna starkt isär gällande utsträckningen av skillnaderna mellan män och kvinnors beteendemönster och hur dessa är kopplade till antingen kön eller könssocialisation. Somliga hävdar att det existerar en medfödd skillnad som till exempel hormoner, gener och hjärnans storlek. Denna skillnad i biologiska faktorer grundar sig i en divergens i beteendemönstren som är synlig i de flesta kulturer. Detta innebär att de bägge könen har olika roller och uppgifter. I de forntida jägarsamhällena hade männen till uppgift att hänge sig åt aggressiva handlingar då de hade de förutsättningar som krävdes, vilket kvinnorna saknade. Dessa argument får inte medhåll av alla forskare. Dessa proklamerar att beteendena är ett resultat av förväntningar. Kvinnorna förväntades inta en mer passiv och mjuk roll medan männen var mer av det robustare slaget. En annan förklaring till skillnaden mellan män och kvinnor är könssocialisation, det vill säga de sociala förväntningar på beteende som anses lämpligt för män och kvinnor. Detta rör inte de fysiska egenskaperna som män respektive kvinnor uppvisar, utan utgörs av de socialt formade drag som rör manlighet respektive kvinnlighet. Denna aspekt utgör könsrollsocialisationen, den inläring av olika könsroller som sker via olika socialisationsagenter, såsom familj, massmedia och kumpaner. Olikheten mellan män och kvinnor är således en följd av att de socialiserats in i skilda könsroller. Den manliga respektive kvinnliga könsrollen är förknippad med olika identiteter, maskulinitet – femininitet, och dessa könsroller är sammankopplade med förväntningar om ett visst beteende. Pojkar och flickor förväntas uppträda och utföra olika typer av sysslor som är sammanlänkade med deras könsroller. Vid dubiösa intermezzon då det råder en inkongruens mellan förväntningar och könsroller kan detta leda till sanktioner mot en av parterna, vilket medför att parterna förstärker de handlingsmönster som efterfrågas. Den manliga och kvinnliga könsrollen konstrueras således annorlunda. Detta har lett till skilda möjligheter och positioner, såsom makt, prestige och rikedom senare i livet (Giddens, 2003, sid. 112-113, 116-117).

Även Illeris redogör för könssocialisationen och dess stora betydelse under barndomen. Det råder ett samspel mellan de biologiska givna förhållandena och de rådande samhällsförhållandena. Illeris antagande bygger på att den första separations – individuationsprocessen för barnet nästan alltid utspelar sig mellan barnet och modern. Detta medför att pojkens könsidentitet i grunden byggs upp kring en erfarenhet av olikheter, medan flickans könsidentitet skapas genom erfarenhet av likheter. När pojken sedan efter sina första levnadsår skall separera sig från modern är båda, på grund av könsskillnaderna, inställda på denna. I flickans fall däremot, där förhållandet bygger på likhet gentemot modern, sker denna separation på ett mer trevande och ambivalent sätt. Dessa grundläggande skillnader präglar barnen under den fortsatta barndomen, enligt Illeris (Illeris, 2001 sid. 196-200).

5. Tidigare forskning

Under denna rubrik presenteras tidigare forskning gällande förstagångsväljare. Forskare vi valt att använda oss av är Elsie Axelsson, Sören Holmberg och Anders Westholm. Vi anser att deras forskning på ett tillfredsställande sätt kan belysa vårt problemområde. Dessa tre verk vi valt att använda oss av är alla av kvantitativ art, men behandlar vårt valda problemområde och därav intresset för dessa skrifter.

5.1 Forskning om förstagångsväljare

Forskaren Elsie Axelsson gjorde år 1988-1989 en enkätundersökning vid Stockholms gymnasier gällande förstagångsväljarnas syn på det kommande riksdagsvalet. Axelssons syfte var att utifrån elevernas synvinkel få deras bild av hur de resonerar och påverkas till att rösta i kommande riksdagsval. Forskarens hypotes var att förstagångsväljaren antingen styrs av trend, tradition eller övertygelse. Det kan även vara så att förstagångsväljarna inte alls kommer fram till det ställningstagande som krävs för att hon eller han skall kunna rösta. Forskaren anser att denna osäkerhet skapas av skolan, då eleverna borde bygga upp sin kunskap om de politiska partierna redan året före stundande riksdagsval. Vid tidpunkten för genomförandet av studien överöser de politiska partierna ungdomarna med information och propaganda, sommarveckorna innan valet. Detta bidrar till att kunskapen bara blir ytlig samt att instabiliteten ytterligare förstärks i denna väljargrupp (Axelsson, 1989, sid. 7-12).

Forskaren initierar enkätundersökningen med frågan ”Vet du ungefär var du står politiskt?” Utifrån denna fråga urskiljs två alternativ för forskaren att fortsätta studien. De respondenter som vet var de står politiskt kan svara på detta, medan de som inte vet får utveckla vad detta beror på. I denna enkätundersökning deltog 1119 elever, varav 524 kvinnor och 595 män. 930 elever visste ungefär var de står politiskt och 726 av dessa uppgav att anledningen till detta var ett beslut som de kommit fram till på egen hand. Det var 195 elever som angav att familjetraditioner låg till grund för deras beslut inför riksdagsvalet och tio elever visste inte vad som avgjort deras ställningstagande (Axelsson, 1989, sid. 13-24).

De elever som uppgav att de skapat sig en egen bild i sitt sökande efter information och kunskap proklamerade massmedias betydelse för deras ställningstagande. Televisionen, dagspressen och radio informerade tillfredsställande via debatter, valstugor, reportage och fakta. Detta medförde att eleverna kunde skapa sig en bild av den politiska stämningen. Det som sedan avgjorde var elevens röst hamnade var de politiska idealen och värderingarna. Dessa elever uppgav att de subjektiva värderingarna helt och hållet avgjorde vilket parti de sympatiserade med. Sakfrågor, hjärtefrågor och politisk ideologi var de faktorer som hade störst betydelse i elevernas ställningstagande, när beslutet fattats via egen kraft. De elever som via familjens traditioner funnit sin ståndpunkt i den politiska världen, hävdar att uppfostringen spelat en stor roll. Ungdomarna har sedan barnsben ”färgats” av föräldrarna och således är grundsynen densamma, men vissa omvärderingar görs kontinuerligt. Flertalet hävdar även att kompisar, syskon och övriga släktingar påverkar dem i deras ställningstagande. De elever som

inte visste var de stod politiskt uppgav till 80 % att detta berodde på ointresse, medan resterande 20 % fördelade sig mellan samhällets bristande förmåga att informera om den politiska arenan samt andra faktorer. Eleverna inom de 80 % som anser politik som ointressant hävdar bland annat att en enda röst inte spelar någon roll, då den inte kan påverka någonting. Andra argument för icke ställningstagande var att politik är stressigt, tråkigt, struligt, lögnaktigt samt meningslöst. Flera ungdomar hävdar att politiken innehåller för mycket byråkrati och "pappersvändning" samt att partierna lovar för mycket som de sedan inte håller. En annan anledning till det bristande intresset är att andra intressen går före. Flera av eleverna tyckte att de sysslar med politik i skolan och orkar således inte med detta hemma, då fritiden skall utnyttjas till roliga evenemang (Axelsson, 1989, sid. 13-24).

Vi är medvetna om att Axelssons undersökning är av äldre karaktär och att dagens politiska inläring i skolmiljön till viss del ser annorlunda ut. Trots detta kommer vi att använda oss av detta opus, då vi tror att de mekanismer som påverkar individen till att komma till ett ställningstagande fortfarande ser likadana ut. I Axelssons undersökning kunde det ej påvisas en differens mellan det manliga och kvinnliga könet på någon punkt. Svaren var tämligen identiska på alla områden som undersöktes.

Sören Holmberg har efter omfattande valforskning under 50 års tid vid Göteborgs universitet skrivit boken "*Välja parti*" (2000). Detta verk bygger till största del på material från intervjuundersökningar med röstberättigade svenskar samt undersökningar i samarbete med Statistiska Centralbyrån från samtliga riksdagsval sedan år 1956.

Holmberg visar här att väljarnas beteende har olika åldersmönster. Dagens unga väljare röstar inte som gårdagens unga väljare gjorde. Detta indikerar att dagens unga väljare kan vara början till ett systemskifte. Förstagångsväljarna från år 1998 är ett tydligt exempel på detta, då de vanligtvis starka Socialdemokraterna endast fick 23 % av förstagångsväljarnas röster. Enligt Holmberg kan vissa band stärkas gällande förstagångsväljare och trender under aktuella perioder. Exempel på detta är Vänsterpartiets starka position bland förstagångsväljare under 1960 – talet när det kalla kriget var som "kallast" och Centerpartiets starka position under deras "glansdagar" under tidigt 1970 – tal. Förstagångsväljare tenderar att påverkas mer av andra frågor än vad äldre väljare gör. Exempel på detta är frågor som berör moral och internationalism. Vad gäller moralfrågor är inte förstagångsväljarna lika rigida som deras äldre dito, men när det gäller frågor på det internationella planet tenderar förstagångsväljarna att ha ett mer öppet sinneslag än deras äldre landsmän. De äldre medborgarna är generellt sett mer positiva till att stödja ett samhälle som bygger på traditionella svenska värden, medan de yngre väljarna visar ett större engagemang till mångkulturella samhällen. Holmberg skriver i sitt opus att förtroendet för politiker hos förstagångsväljarna drastiskt har minskat under senare tid. År 1968 instämde 37 % av förstagångsväljarna i påståendet att "partierna är bara intresserade av folks röster, men inte av deras åsikter". 30 år senare vid riksdagsvalet år 1998 hade motsvarande andel stigit till 75 %. Holmberg kan inte dra någon annan slutsats än att förtroendeklimatet för politiker kraftigt minskat. Dock kan en annan möjlighet vara att dagens förstagångsväljare är mer skeptiska och ifrågasättande (Holmberg, 2000, sid. 80-87).

Vi kan här knyta an vår studie till Holmbergs forskning. Forskaren påvisar olika arenor och alternativ som påverkar förstagångsväljaren. Ett exempel på denna påverkan är det för tillfället rådande världsläget och dess trender. Vänsterpartiets och Centerpartiets glansdagar på 1960- och 1970-talet visar detta.

Anders Westholm har i sin avhandling "*The political heritage*" – *Testing theories of family socialization and generational change*, visat dels hur svenska föräldrar påverkat sina barn, dels hur föräldrarna i åtta andra västländer påverkat sina barn gällande hur influenser och åsikter överförs från en generation till en annan. Avhandlingen bygger på representativa nationella stickprov ifrån ungdomar födda år 1965 samt deras föräldrar. Datamaterialet samlades in i tre stycken omgångar, år 1981, 1983 och 1985. Avhandlingen behandlar

exempelvis områden som politik, religion, arbete och kärnkraft samt hur föräldrarnas åsikter överförs från generation till generation. För att förklara hur föräldrarna påverkar sin avkomma använder sig Westholm av en "Cross-level hypotes". Denna förklarar sambandet mellan föräldrarnas och barnens åsikter. Modellen består av två nivåer, där den ena symboliserar det individuella barnet och dennes band till sina föräldrar, och den andra symboliserar hur barnet som medlem i en specifik generation står i relation till sina föräldrar som tillhör en specifik generation. Alltså, hypotesen sker utifrån det individuella perspektivet på mikronivån och utifrån grupperspektivet på makronivån. Westholms hypotes innebär att det kan finnas en hög eller låg grad av överensstämmande på dels mikronivån (familjenivå), dels på makronivå (samhällsnivå). Familjenivån är enligt Westholm den primära arenan för åsiktsskapande. Ju större grad av överensstämmande på mikronivå desto större chans för att åsikterna är stringenta på makrostadiet. Om åsikterna på mikronivå är inkongruenta är risken att transfereringen ej sker friktionsfritt på makronivå. Denna hypotes kan enligt Westholm förklara åsikternas överensstämmande och överförande på de tidigare nämnda arenorna (Westholm, 1991, sid. 3-12).

För att kortfattat återge Westholms resultat, kan han se ett samband mellan föräldrarnas åsikter och den påverkan detta har på barnet. Ju större överensstämmande på den individuella nivån, desto större möjlighet att generationer som grupper överensstämmer med varandra. Westholm visar som exempel att partisympati, religion och klassidentifikation samspelar på både individuell och samhällelig nivå. Dock spelar landet i sig roll, då landets styre, uppbyggnad och traditioner har betydelse för påverkan av ungdomarnas åsikter. De olika länderna i sig uppvisar likvärdiga resultat, men andelen positiva och negativa till olika sakfrågor varierar kraftigt (Westholm, 1991, sid. 96-100).

Anledningen till att vi väljer att använda Westholms forskning i vår undersökning är därför att han påvisar den starka kraft den primära socialisationen har på individen som i vårt fall är förstagångsväljare.

6. Metod

Under denna rubrik motiverar vi vårt val av metod och för en diskussion kring alla de delar som den kvalitativa ansatsen innefattar. Vi beskriver vårt tillvägagångssätt och relaterar detta till relevant metodlitteratur. Detta avsnitt innefattar val av metod, kvalitativ intervju, urval, etiska aspekter, genomförande av semistrukturerad intervju, intervju effekter, transkribering, validitet, reliabilitet och generaliserbarhet samt en metoddiskussion.

6.1 Val av metod

Vid början av vår metoddiskussion gällande vilken metod som skulle användas hade vi den kvalitativa respektive kvantitativa ansatsen att välja mellan, för att belysa fenomenet förstagångsväljare. Vi diskuterade möjligheterna för ett val av den kvantitativa metoden då datainsamlingen förmodligen skulle te sig enklare. Dock hade vi i beaktande att vi förmodligen skulle behöva formulera en enkät, vilket vi av erfarenhet vet är komplicerat samt att det är tidskrävande. Vi kände att svarsalternativen i en enkät låser respondenten till en viss typ av svar, samt att denne vid en intervju kan utveckla sina svar och således göra sig själv mer rättvisa. De svar vi eftersträvar är inte enkla ja eller nej, utan mer djupgående, då vi åstundar respondentens tankar och åsikter om fenomenet på en djupare nivå. Vi får även möjlighet att ställa följdfrågor, och vid oklarheter, be respondenterna att utveckla eller förtydliga sina svar. Valet föll på den kvalitativa metoden för dess flexibilitet och närhet till respondenterna. Vårt val tedde sig rimligt eftersom vi behärskar den kvalitativa metoden och dess intervjuform från tidigare studier och arbeten, och ser detta som en styrka i vårt metodval. En annan styrka med den kvalitativa metoden är det djup vi får via penetrationen av fenomenet förstagångsväljare, som den kvalitativa intervjun ger oss möjlighet till. Detta i

motsats till den kvantitativa metoden, då författarna endast skrapar lite på ytan. Det skall dock tilläggas att den kvantitativa metoden ger oss möjlighet att undersöka ett bredare spektrum, men dock ej på det djuplodande och förstående sätt vi önskar. Vi vet genom erfarenhet att beroende på frågeställningen, används olika typer av frågor i intervjun. Dessa frågor kan antingen vara av strukturerad, semistrukturerad eller ostrukturerad karaktär. Då vi önskar att intervjusituationen skall fortlöpa som ett vardagligt samtal och nya teman uppenbaras, använder vi oss av den semistrukturerade intervjuformen. Frågorna blir då som en minneslista, vilket täcker de områden vi önskar svar inom. Som intervjuare är det av stor vikt att besitta ett öppet sinneslag, då vi måste kunna ta till oss eventuella nya frågeställningar under undersökningens gång. Vår förhoppning är att intervjun skall påminna om ett vardagligt samtal, men dock av oss förbestämda teman. Våra intervjuer kommer att präglas av en metodologisk medvetenhet, vilket betyder att vi har ett framt och professionellt förhållningssätt till både respondent och undersökning. Dessa intervjuer kan ske i olika kontexter såsom face to face, telefon eller Internet. Våra intervjuer kommer att ske face to face, då vi finner detta mest lämpligt för studien. Anledningen till detta är närheten till respondenten, samt möjligheten för oss skriftställare att tyda ansiktsuttryck och kroppsspråk.

Precis som Holme & Solvang hävdar, ger den kvalitativa metoden en närhet till respondenterna i undersökningen. Forskaren möter respondenten i en face to face - relation och upplever samma situation som respondenten befinner sig i. För att kunna förstå denna situation är forskarens mål att nivellera de hinder som finns i situationen och komma denne nära in på livet. Just detta är målet med det kvalitativa tillvägagångssättet, ett försök att överskrida det subjekt - objektförhållandet som utmärker naturvetenskapen. Detta uppnås av forskaren genom att denne sätter sig in i den undersöktes situation och ser världen utifrån hans eller hennes perspektiv. Forskaren försöker alltså se fenomenet han eller hon studerar inifrån (Holme & Solvang, 1997, sid. 92).

6.2 Kvalitativ intervju

Inom semistrukturerade intervjuer ger Svenningssons, Lövheims och Bergquists opus oss stor hjälp att förstå och använda denna metodform. Författarna påpekar att intervjun handlar om ett samtal mellan två ojämlika parter där forskaren styr frågorna och således också vad som ska besvaras. En forskningsintervju kan liknas vid ett vardagligt samtal, men skall kännetecknas av en metodologisk medvetenhet om frågeformerna och svaren skall uppmärksammas kritiskt. Generellt sett talas det om tre typer av strukturer av intervjuer, den ostrukturerade, den halvstrukturerade och den strukturerade intervjun. Skillnaderna på dessa typer av intervjuer är graden av struktur på frågorna, men även att forskaren bör använda sig av en intervjuguide i den semistrukturerade intervjun. Intervjuguiden innehåller färdigbestämda teman som skall diskuteras, men respondenten har stor frihet att själv utforma svaren. Denna typ av intervju är flexibel och fokus ligger på vad respondenten anser vara viktigt (Svenningsson, Lövheim, Bergquist, 2003, sid. 82-87).

Efter vi tagit del av Kvaless opus fann vi många goda råd som vi ämnar använda i genomförandet av våra intervjuer. Forskaren bör enligt Kvale klargöra tre stycken nyckelfrågor; *Vad*- att skaffa förkunskap om ämnet som undersöks, *Hur* – att förvärva kunskaper om olika intervju- analystekniker och avgöra vilka som är lämpligast i detta sammanhang samt *Varför* – att klargöra syftet med undersökningen. För att intervjun skall fortlöpa och innehålla en klärvoajant struktur och flexibilitet bör forskaren planera undersökningen i sju stycken stadier; *Tematisering* innebär att forskaren formulerar undersökningens syfte och klargör de tre ovannämnda frågorna. Det är en fördel om forskaren har en god förkunskap om det valda problemområdet, då denne således kan ställa relevanta frågor. *Planering* är ett annat steg som betyder att forskaren bör planera för undersökningens resterande stadier. Detta sker med hänsyn till vilken kunskap som eftersträvas och kan liknas

vid en grundläggande planering och förberedelse. Vid *intervjun*, som är det tredje stadiet, genomförs intervjuerna enligt en förarbetad intervjuguide och med ett reflekterande förhållningssätt till den eftersökta kunskapen. Efter detta genomförs *utskrift* av materialet, för att sedan förbereda det femte steget som är *analys*. Detta genomförs, då det utifrån undersökningens syfte är dags att frambringa relevant data. Det sjätte steget kallar Kvale för *verifiering* och innebär att forskaren fastställer resultatets generaliserbarhet, validitet och reliabilitet. I det sjunde och sista stadiet som benämns *rapportering* av Kvale, rapporteras resultatet av undersökningen i någon valfri vetenskaplig form såsom exempelvis en avhandling, c – uppsats eller forskningsrapport (Kvale, 1997, sid. 91-103).

Kvale påpekar att det finns många olika samtal mellan människor och att alla har olika regler. Den kvalitativa forskningsintervjun är en av dessa, men dess uppgift och syfte är att beskriva den intervjuades livsvärld i avsikt att tolka det beskrivna fenomenets mening. Kvale beskriver den kvalitativa forskningsintervjuns huvudstruktur och förståelseform i tolv punkter. Med *livsvärld* avser Kvale att det ämne som studeras är samma sak som respondentens livsvärld och relationen mellan dessa. Den andra punkten benämner Kvale *mening* och innebär att forskaren försöker beskriva och förstå meningen i de centrala temana i respondentens livsvärld. Nästa punkt kallas för *det kvalitativa* och innebär att forskaren söker kunskap uttryckt i exakta ord och nyanser. Den fjärde punkten går under epitetet *det deskriptiva* och betyder att forskaren skall erhålla otolkade beskrivningar av respondentens livsvärld. Nästkommande punkt benämns *det specifika* och här eftersträvas specifika situationer samt handlingar och inte allmänna åsikter utan stringens. Punkt sex kallar Kvale för *förutsättningsmedvetande* och här ska forskaren visa öppenhet inför nya och oväntade fenomen istället för att ha färdigskrivna tolkningsramar. Nästa punkt benämns *fokusering* och här gäller det att intervjun är fokuserad på bestämda teman, inte för öppen och inte för stängd. Punkt åtta är *mångtydighet* och innebär att svaren kan vara mångtydiga och skall således beskriva den värld respondenten lever i. Kvale kallar den nionde punkten för *förändring*, vilket innebär att intervjun kan leda till nya insikter eller åsiktsförändringar hos båda parter. Forskaren bör även uppvisa *känslighet*, eftersom olika kunskap om ämnet kan leda till olika svar. Den elfte punkten går under epitetet *mellanmänsklig situation* och innebär att den kunskap som skapas under intervjun är resultatet av det mellanmänskliga samspelet. Kvale proklamerar att en väl genomförd intervju kan resultera i en *positiv upplevelse* för respondenten och öka dennes förståelse för den egna livssituationen (Kvale, 1997, sid. 34-39).

Vi kommer att ha dessa tolv punkter i beaktande under studiens gång, då vi anser dem vara relevanta för att för att skapa ett ampelt och stringent arbete. Dessa punkter utgör grunden för den kvalitativa forskningsintervjun.

6.3 Urval

Urvalet av respondenter till denna undersökning kommer att ske via ett tillfällighetsurval. De elever som motsvarar vårt urval av respondenter är födda mellan september år 1984 och innan september år 1988. Medvetenheten kring urvalsproblem är väl känt för oss författare, men vi finner detta sätt mest lämpligt då andra urvalsmöjligheter inte kan tillämpas. Vi har valt att avgränsa oss till förstagångsväljare i Karlskrona kommun. Vi har även valt att avgränsa gruppen förstagångsväljare till dem som på grund av ålder inte tillåtits att rösta tidigare. Självfallet kan en person vara förstagångsväljare och samtidigt inneha en högre ålder, men dessa är inte intressanta för denna undersökning.

Våra urvalsprinciper kan vi koppla till Beckers opus ”Tricks of the trade”. Det centrala i varje forskares undersökning är att göra ett adekvat och stringent urval. Detta är dock en svårighet, då det är svårt att finna ett representativt urval som ska motsvara en större grupp. Författaren proklamerar dock detta som den bästa lösningen. Forskaren bör ha yttre faktorer

såsom miljö och stadsdelar i beaktande när denna urvalsprincip utförs (Becker, 1998, sid. 68-71).

Dessa semistrukturerade intervjuer kommer att genomföras på två gymnasieskolor i Karlskrona kommun. Vi har valt att förlägga den empiriska undersökningen till en gymnasieskola med mera teoretisk inriktning av gymnasieprogrammen (af Chapmangymnasiet) och en gymnasieskola med yrkesförberedande inriktning (Thörnströmska gymnasiet). Detta grundar vi på möjliga kontextuella skillnader såsom över- och underrepresentation av kön och en eventuell skillnad mellan elever på dessa olika gymnasieprogram. Efter bifall från lärare eller rektor kommer vi att kontakta den grupp elever som kallas förstgångsväljare.

6.4 Etiska aspekter

Under arbetet med denna studie håller vi de etiska aspekterna högt i kurs. Detta anser vi inte bara vara viktigt för respondentens skull, utan även för vår egen trovärdighet. Att åstadkomma informerat samtycke från respondenterna och informera dem om undersökningens syfte, informera de om att deltagandet sker på frivillig basis är självklarheter för oss forskare. Givetvis kan de på egen begäran dra sig ur undersökningen om de behagar. Om respondenterna önskar att inneha fingerade namn skall de få detta. Eftersom en del av respondenterna ännu inte uppnått myndig ålder, kände vi det lämpligt att kontakta rektorn för att få ett klartecken för intervjuernas genomförande.

Kvale redogör för tre etiska riktlinjer gällande forskning om människor. *Informerat samtycke* innebär att forskaren informerar respondenterna om studiens syfte, hur undersökningen är upplagd samt de risker som är förenade med deltagande. Respondenterna skall även vara medvetna om att de kan dra sig ur när det behagar. Att delge information om undersökningen är en hårfin balans mellan detaljerad överinformation och utelämnandet av aspekter som kan vara betydelsefulla för respondenterna. *Konfidensialitet* är enligt Kvale privat data som kan identifiera respondenterna och skall vid önskan hållas anonym. I de fall då undersökningen kan komma att publiceras, och respondenterna kan kännas igen, måste de ge sitt samtycke för publikationen. Innebörden av Kvales tredje riktlinje, *konsekvens*, är hurusom att det kan leda till risker för de inblandade och även den grupp respondenten eventuellt representerar. Det är forskarens skyldighet att ha detta i beaktande (Kvale, 1997, sid. 107-111).

6.5 Genomförandet av semistrukturerad intervju

Beckers trick att föreställa sig världen som en maskin, där forskaren utifrån en dissektion av delarna försöker se deras betydelse för helheten, utgör tillvägagångssättet för oss. Precis som Becker proklamerar skall vi inte utelämna den minsta detalj. Det är därför studien inbegriper kontextuella aspekter (Becker, 1998 sid. 35-40).

Vid vår ankomst till Thörnströmska gymnasiet möter vi rektorn för att få ett godkännande av de teman vi valt att använda oss av. Vi förklarar vårt syfte med studien och de frågeställningar vi önskar få svar på. Mötet med respondenterna inleds med att vi presenterar oss samt syftet med studien. Därefter inleds intervjun med de kontextuella frågorna gällande ålder, kön och gymnasieprogram. Efter dessa frågor fortsätter intervjun med frågan "Vet du ungefär var du står politiskt idag?" Respondenterna får sedan motivera sitt svar och eventuella följdfrågor från oss. Efter det kommer frågan om de anser det vara viktigt att rösta till riksdagsvalet. De får även motivera detta svar och möjliga följdfrågor. Vi är ute efter att intervjusituationen skall likna ett vardagligt samtal kring olika teman för att respondenten ska tala fritt kring ämnena.

Samma procedur som ovan utspelade sig vid ankomsten till af Chapmanskolan förutom att vi redan fått klartecken av rektorn via telefon för att genomföra intervjuerna.

Intervjuerna genomförs med en respondent åt gången, då vi tror att detta kommer ge oss det bästa resultatet. Vi grundar detta beslut på tidigare erfarenheter av såväl gruppintervjuer som individuella intervjuer. När vi vid tidigare tillfällen genomfört individuella intervjuer och sedan jämfört de med gruppintervjuer har vi upplevt att respondenten öppnat sig mer då andra gynnare inte varit närvarande. Vi tror att gruppintervjuer kan leda till en diskussion respondenterna emellan, men risken att det hämmar dem istället är större vid intervju i grupp och vissa respondenter kanske inte kommer till tals. På dessa grunder väljer vi att genomföra intervjuerna enskilt.

Vi informerar respondenterna om deras anonymitet och konfidentialitet, för att vi som författare ska inge förtroende. Deras åsikter utgör det empiriska grundmaterialet och är således kärnan i vår studie. Intervjuerna äger rum i en miljö som respondenterna känner sig trygga i och valet faller således på ett lämpligt utrymme i skolans faciliteter. Vårt språk är enkelt och lättförståeligt, då vi inte finner någon anledning att använda ett akademiskt och högtravande språk, vilket skulle kunna medföra oönskade effekter. Det är även viktigt att tala klart och vänligt, och inte frambringa oönskade gutturala läten. Detta kan äventyra forskarnas förtroende och respekt, vilket i sin tur kan leda till ett bristfälligt material.

Vi har genomfört en rad olika studier vid tidigare tillfällen. Dessa har gett oss kunskaper och erfarenheter om hur den kvalitativa forskningsansatsen bör utföras. Vid samtliga undersökningstillfällen har vi använt oss av kvalitativ ansats i form av intervju. Vid genomförandet av intervjuerna använder vi en ljudupptagare (MP 3 - modul) för att på detta vis avlyssna intervjuerna vid ett senare tillfälle. Detta medför att båda forskarna kan lägga allt fokus på respondenterna. Efter vi genomfört sammanlagt 21 intervjuer på de bägge gymnasieskolorna jämnt fördelat, kände vi att materialet var tillräckligt. Varje intervju tog åtta till tolv minuter att genomföra. Vi tackade för visat intresse och begav oss till skolan där transkriberingen genomfördes.

6.6 Intervjueffekter

Merriam redogör för tre variabler som kan avgöra hur samspelet mellan forskare och respondent fungerar. Vår personlighet och färdighet i kombination med respondentens attityd och inställning samt bägge parter definition av situationen avgör vilken typ av information som kommer delges forskaren under intervjun. Den mänskliga faktorn är omöjlig att undvika i intervjusituationer, men det går att afficera riskerna. Detta kräver en avsevärd mängd träning i kombination med att forskaren erhåller återkoppling på sina prestationer. Det centrala är att forskaren inte skall strida mot respondentens åsikter och tankar även om de inte råder en symbios mellan egna värderingar och respondentens dito (Merriam, 1994, sid. 89-91).

Även Kvale proklamerar vikten av att skapa en god stämning mellan intervjuare och respondent. Det är forskarens uppgift att bygga upp en god atmosfär där respondenten känner sig trygg nog att tala fritt om sina upplevelser och tankar. Detta innebär att forskaren intar en känslig balans mellan det kognitiva kunskapssökandet och den mänskliga interaktionens nyckfulla aspekt. Ett dilemma kan uppstå då forskaren samtidigt skall uppmuntra respondenten att ge personliga uttryck och dela med sig av sina känslor, men inte låta intervjusituationen förvandlas till ett terapeutiskt gissel där kontrollen går förlorad. Forskaren får aldrig glömma att intervjusituationen inte är ett ömsesidigt samspel mellan två likställda parter, utan det råder en bestämd makt hierarki där forskaren styr och introducerar frågorna (Kvale, 1997, sid. 118-123).

Vår upplevelse av intervjuerna var goda. Vi varvade frågor gällande vår studie med frågor som inte var relevanta för studiens resultat, men som troligtvis bidrog till ett bra resultat. Med detta menar vi att vi hade ett samspel med respondenterna som förmodligen uppmuntrade dem att svara på våra frågor. Klimatet i forskningssituationen var gemytlig och vi tror att detta var ett resultat av de diskussioner som vi haft med respondenterna om en del sidömmen.

Respondenterna som ombedes att delta i intervjun ställde upp utan premisser. Det var en hjärtlig stämning mellan intervjuare och respondenter. Respondenterna fick uttrycka sina tankar och åsikter utan att bli avbrutna eller ifrågasatta. Vi kände att de etiska aspekterna som kan tillgås utnyttjades på bästa möjliga sätt. Vid intervjuens start berättade vi om deras anonymitet och konfidentialitet, vilket vi tror hade betydelse för deras förtroende.

6.7 Transkribering

I denna fas av arbetet har vi Beckers trick att tillgå. Författaren hävdar att selekteringen av information från respondenten ej skall genomföras förrän efter genomförandet av intervjun. Forskaren kan inte innan och under insamlingen av data veta vad som är intressant. Allt som respondenten delger skall i första skedet tas med. Utifrån denna flora av detaljrikedom kan sedan forskaren tolka och dra slutsatser (Becker, 1998, sid. 76-77).

Efter att intervjuerna var genomförda började vi transkribera materialet. I initialskedet av transkriberingen existerade mängder av intervjumaterial. Vi började selekteringen för att materialet skulle överensstämma med syftet. Det som vi fann relevant för studien presenteras under uppsatsens resultatdel.

6.8 Validitet, reliabilitet samt generaliserbarhet

Halvorsen definierar begreppet validitet som ett överensstämmande mellan empiri- och teoriplanet. Validitet går att översätta med ordet giltighet eller relevans. I begreppets innebörd existerar även relevansen för den data som samlats in i relation till den undersökta problemställningen. Med reliabilitet menas hur pålitlig undersökningen är, det vill säga att flera oberoende mätningar skall ge ungefär liknande resultat (Halvorsen, 1992, sid. 42-46)

Kvale ger en kärnfull definition gällande begreppen validitet, reliabilitet och generaliserbarhet. Dessa begrepp har fått en position inom samhällsvetenskaplig forskning som vetenskapens heliga treenighet. Vissa forskare hävdar att attityder till frågor gällande dessa tre begrepp bör ifrågasättas, då de anses vara förtryckande positivistiska begrepp som i vägen för nyskapande kvalitativ forskning. Å andra sidan hävdar vissa forskare att de bör användas för att diskutera sanningsvärdet i resultatet. Kvale menar att begreppet generaliserbarhet är diametralt i undersökningar, då forskaren kan avgöra resultatets möjlighet att generalisera (Kvale, 2002, sid. 207-210).

Vi anser att vår undersökning inbegriper ett hyfsat antal respondenter, men inte tillräckligt för att generalisera om vårt valda problemområde. Vi finner dock att svaren lutar åt ett visst håll, men inte tillräckligt för att dra några generella slutsatser. Dock stärks vår validitet, då vi anser att valet av metod tätt sig som det lämpigaste alternativet. Tack vare de semistrukturerade intervjuerna fick vi möjligheten att ställa följdfrågor och be respondenterna att utveckla sina svar. Då vi genomfört en kvalitativ studie och inte en kvantitativ, spelar reliabiliteten inte någon större roll eftersom undersökningsenheterna varit relativt få. Hade andra gynnare genomfört samma studie hade utslaget antagligen inte blivit detsamma. Således är det svårt att generalisera utifrån vårt resultat.

6.9 Metoddiskussion

Anledningen till att vi valde en kvalitativ ansats i form av semistrukturerade intervjuer, var att kunna angripa problemet på ett djupare sätt än vad den kvantitativa metoden tillät. Vi kunde studera det valda problemområdet på mikronivå istället för att skrapa med våra glaciala fingrar på ytan. Vi kände att den subjekt – subjektrelation vi eftersträvat, till fullo infann sig, då vi lyckats etablera en god kontakt med respondenterna. Fördelarna med användningen av intervjuguide som intervjuunderlag är att vi inte styr in respondenterna på förbestämda ”stigar”, utan de har själva fått avgöra vad de anser viktigast inom dessa teman. Nackdelen med dessa teman var att samtalet ibland gled in på områden som inte var relevanta för studien

och således tvingades vi styra tillbaka respondenterna på rätt väg. Det skall tilläggas att allt kallprat som förekom spelade en stor roll för respondenternas vilja att fortsätta delge oss sina tankar och åsikter. Det förekom bland annat samtal om bilar, gastronomi och Daniel Nannskogs vara eller icke vara i svenska VM-truppen i fotboll. En annan nackdel som skall nämnas är att ett fåtal av respondenterna inte hade särskilt mycket stoff att delge oss. De var ytterst fåordiga och vi fick nästan dra ur dem deras svar. Eftersom vi tog oss denna tid att lyssna på respondenterna, tror vi att de fick en mer positiv bild av oss eftersom vi tog del av deras livsvärld. Vårt val att intervjua respondenterna en och en, känner vi nu i efterhand som ett bra val eftersom vi kunde ställa följdfrågor om vi önskade, samt att andra personers närvaro ej påverkade dem i negativ bemärkelse. Användandet av en ljudbandspelare ser vi återigen som en styrka, då vi tillfullo kunnat koncentrera oss på respondenterna. Vi har även i efterhand kunnat återgå till intervjuerna för att kontrollera oklarheter som uppstått under bearbetningen med resultatet. Vi som skriftställare växlar hela tiden mellan att förklara och förstå fenomenet ifråga. De nackdelar som uppenbarar sig under metodens användande överväger inte de fördelar som den kvalitativa ansatsen gett oss. Således tror vi inte att någon annan metod skulle ha kunnat lämpa sig bättre för denna studie.

Kvales tre nyckelfrågor (Vad?, Hur? och Varför?) som vi tidigare redogjort för har funnits i åtanke under intervjuernas genomförande. Dessa frågor har funnits med under intervjuernas gång för att vi inte ska glömma vad det egentligen är som vi eftersträvar. *Vad* är det egentligen som vi ska undersöka och vad vet vi om förstagångsväljare? *Hur* ska vi gå till väga för att finna det vi eftersträvar om förstagångsväljare och till sist *Varför*, det vill säga, att klargöra syftet med studien. Även Kvales tolv punkter som beskriver den kvalitativa forskningsintervjuns huvudstruktur och förståelseform, har präglat vårt metodarbete. Att planera och lägga upp undersökningens alla delmoment gör det inte bara enklare för oss skriftställare, utan den ger en överskådlig syn för läsaren och arbetet som färdig produkt.

7. Resultat

I detta avsnitt presenteras resultatet från de 21 genomförda intervjuerna. Eftersom intervjuerna ägde rum på två olika gymnasieskolor kommer resultatet att presenteras för respektive skola, då vi som författare känner att resultatet blir mer överskådligt på detta sätt. Vi väljer att ge respondenterna fingerade namn av anonymitetsskäl. De namn vi valt att använda är av starkare karaktär, vilket vi är medvetna om. Anledningen till detta är att vi vill ge respondenterna starka namn som läsaren inte glömmet. Respondenterna blir därav mer levande och studien får en mer personlig karaktär. Respondenterna kommer att presenteras utifrån de kontextuella aspekterna namn, ålder och gymnasieprogram. Ett övergripande schema innehållande respondenterna och deras kontextuella aspekter finns som bilaga.

7.1 Thörnströmska gymnasieskolan

Den första intervjun genomförs med Majken 19 år som studerar på medieprogrammet. Majken vet var hon står politiskt, då hon genom sitt intresse i sakfrågor och vision om ett drömsamhälle kommit fram till sitt ställningstagande. Hon framhåller åsikterna och sakfrågorna i sig som de viktigaste påverkansmekanismerna. Enligt Majken har hennes familj inte påverkat henne i någon större utsträckning, hon säger: ”dem tycker ändå inte som jag”. Vidare beskriver Majken, på frågan om vikten av att rösta, att det inte är ”så himla viktigt”, då det både är ointressant och att hon inte gillar Sveriges politik. Hon anser att flertalet människor inte tycker som hon och att hennes idealbild av Sverige alltid kommer att förbli en dröm.

Vidare fortsätter intervjuerna med Malin 18 år som även hon läser på medieprogrammet. Malin vet var hon står politiskt, då åsikter om rättvisa och solidaritet format hennes politiska bild. Denna bild har vuxit fram ur hennes kamratkrets. Hon uppger att hennes familj inte

påverkat henne det minsta, då de inte har något intresse av politik. Malin anser att det är av stor vikt att utnyttja sin röst. Hon hävdar att alla som kan måste hjälpa till att tycka, och sålde forma det samhälle vi lever i.

Den tredje intervjun genomförs med Zodiak 18 år som studerar på medieprogrammet. Zodiak har ingen aning om var han står politiskt idag, då han finner politik ointressant samt att hans kompisar finner detta minst lika trist. Påverkan till hans ställningstagande grundar sig i familj och vänners ointresse för detta. På fråga om vikten av att rösta svarar Zodiak: ”nej, andra kan göra det åt mig, andra fixar det. Inte jag”.

Den fjärde intervjun genomförs med Roine 18 år på fordonsprogrammet. Roine vet inte var han står politiskt idag. Politik är det mest ointressanta som finns och han har bättre saker för sig på fritiden. Roine hävdar att hans bristande intresse för politik beror på kompisars och föräldrars oengagemang. På frågan om varför han tycker detta, svarar han:

Det är ju skittråkigt. Morsan och farsan är inte heller intresserade av det.
Jag orkar inte bry mig. Bilar är fränt, speciellt Volvo...höhö (Roine, 18 år).

Vidare frågar vi om Roine anser det vara viktigt att utnyttja sin demokratiska rättighet i form av att rösta. Han svarar: ”Jag tror det är viktigt att rösta, men jag vet inte varför”. Vid fråga om varför han tror det är viktigt att rösta, kan han inte utveckla sitt svar djupare.

Undersökningen fortsätter med en intervju med Lisa 18 år som studerar på Estetiska programmet. Lisa kan inte säga var hon står politiskt idag. Enligt henne beror detta på brist av tid och intresse. Dock skall hon rösta i höst, men vet inte idag på vad. Sitt ställningstagande kommer hon att införskaffa sig via den massmediala sfären, som till exempel debattprogram. Vidare förklarar Lisa att hennes familj aldrig diskuterar politik hemma och således har denna arena inte haft någon påverkan på henne. Vi frågar Lisa om det enligt henne är viktigt att rösta och varför. På detta spørsmål återger hon följande svar:

Jag tycker det är jätteviktigt att folk röstar. Kan man påverka så ska man göra det. Alla har ju en röst som man kan använda. Jag tycker det är viktigt att folk gör det (Lisa, 18 år)

Saga 18 år är nästa respondent i vår studie och läser på estetiska programmet. Saga är osäker var hon står politiskt idag, och är osäker varför hon inte vet. Hon berättar att hennes mamma inte har något intresse för politik, medan pappan har det. Detta har dock inte spelat någon roll för henne, då hon inte påverkats av någon part. Vidare berättar Saga att de haft informationsdagar på skolan gällande de politiska partierna. Detta var enligt Saga ”skittråkigt”, och hon orkade inte ens lyssna. Vikten av att rösta är enligt Saga stor. Hon grundar sitt resonemang på att de som inte röstar inte heller kan klaga vid senare tillfällen. ”Vill man ha en skillnad så måste man göra något åt det”. Saga proklamerar att det är gynnsamt om flera får ta del av fördelarna med ens röstning. ”Den rösten jag lägger skall vara till nytta för andra, men jag måste samtidigt rösta för det jag tycker”.

Intervjuerna fortsätter med Linus 19 år som precis avbrutit sina gymnasiestudier. Linus vet var han står politiskt idag, och detta grundar sig i att han som människa är nyfiken och ifrågasätter tingest. Linus förtäljer att han gärna tar reda på fakta i sakfrågor som intresserar honom och hävdar att media samt vänner påverkar honom. På frågan om vikten av att rösta hävdar han att det aldrig varit viktigare än idag, han säger: ”Eftersom Moderaterna är för nära makten idag måste vi verkligen utnyttja vår röst”. Linus fortsätter: ”Man måste tänka på allas välfärd när man röstar, och så många som möjligt ska få ut något av min röst”.

Britta 18 år, läser på det estetiska programmet och vet var hon står politiskt idag. Trots sitt ställningstagande finner hon politik krångligt, och har egentligen inget intresse för detta. Sitt ställningstagande grundar hon på dagens rådande samhälle. Britta förklarar:

Vi har alltid haft det bra och det är bra som det är just nu. Jag har mat på bordet och tak över huvudet. Visst, jag skulle vilja att vi hade högre studiebidrag, men jag klarar mig (Britta, 18 år).

Det är enligt Britta, viktigt att rösta för att hålla farliga partier såsom Sverigedemokraterna utanför, då dessa inte skall ha någon bestämmanderätt. Britta säger att hon inte bara röstar för eget intresse, utan hennes röst skall bli en del av helheten i en demokrati. Det är viktigt att tänka på medmänniskorna i samhället och inte bara sig själv.

Hector 19 år läser på byggprogrammet och kan inte säga var han står politiskt. Anledningen till detta icke ställningstagande beror på att han inte är insatt i den politiska världen. Hector säger till oss att intresset egentligen aldrig funnits, då vare sig han eller hans kamrater ingalunda haft intresse för politik. Vidare förklarar Hector att påverkan till varför han inte är hågad inom politik kommer från ointresset ifrån familj och vänner. Dock anser han, att det är upp till var och en om denne vill utnyttja sin röst och då bör denne ha andras välbefinnande i åtanke. Han kan förstå att andra människor tycker det är viktigt att rösta, men för hans egen del har det föga betydelse, då han inte bryr sig. Vi frågar varför han inte bryr sig och då ger han oss svaret: ”Det är bra som det är, andra kan ju rösta”.

Den sista intervjun på Thörnströmska gymnasiet genomförs med Nils 18 år, som läser på det individuella programmet. Han har inte ”den blekaste aning”, om var han står politiskt. Anledningen till detta är enligt honom själv att: ”jag orkar inte med skiten, jag känner ingen som är intresserad av det heller”. Dock anser Nils det vara av stor vikt att avlägga sin röst, då det annars kan leda till konsekvenser i form av att ”nassarna” eller andra odemokratiska falanger kan göra sin röst hörd. Vid frågan om hur detta samspelar med förgående svar, säger Nils att ”det har väl inget med politik att göra”. Vi frågar vad det då handlar om, och Nils svarar: ”de ska inte ha makten”. Nils anser att om han skall rösta, sker detta på hans villkor, det vill säga att ”jag röstar för det jag tycker är viktigt och för att jag vill det”.

7.2 af Chapmangymnasiet

Den första intervjun på af Chapmangymnasiet genomförs med Lester 18 år som verkar på samhällsvetenskapliga programmet. Lester har en klar bild enligt sig själv om var han står politiskt. Anledningen till detta är att påverkan hemifrån har varit stor och de ideal som hans föräldrar innehar även stämmer in på hans värderingar. TV – debatter har även påverkat Lester att komma till sitt ställningstagande, då han anser att informationen är lättare att erhålla genom TV – tittande än att söka informationen på egen hand. Enligt Lester är det viktigt att rösta. Hela demokratisystemet bygger på ett aktivt deltagande ifrån medborgarna och röstningen är det centrala i detta system och allas chans att uttrycka sin åsikt. ”Du kan inte klaga om du inte röstat”. Lester säger även: ”jag röstar för sånt som jag tycker är viktigt men också så att andra kan få det bra”.

Nästa intervju genomförs med en 19 – årig kvinna vid namn Mickelina som läser Information/Serviceprogrammet. Mickelina vet inte var hon står politiskt och detta beror på att hon inte är intresserad av politik. Hon berättar att hennes bekantskapskrets inte har något intresse av politik och således inte hon heller. Att rösta ser hon inte som särskilt viktigt, då det inte gör någon större skillnad. Det finns enligt henne viktigare saker att bry sig om. Vad som är viktigare kan hon inte svara på. Hon vet inte om hon skulle rösta och om hon skulle göra det, är det oklart om hon ska se till sitt eller andras intressen.

Anna är 18 år gammal och läser på det samhällsvetenskapliga programmet. Hon vet var hon står politiskt och detta ställningstagande grundar sig i påverkan från hemmet. Anna berättar att hennes föräldrar är intresserade av politik och dess konsekvenser och har således haft en påverkan på vad Anna tycker och tänker. Vidare berättar hon att föräldrarna dels påverkat

henne gällande ett specifikt parti, dels påverkat henne att engagera sig i och om det samhälle hon lever i. Anna berättar följande om vad hon anser om att rösta:

Det är jätte viktigt att rösta. Annars har du ingen rätt att klaga. Att rösta är din största chans att påverka ditt liv... fattar inte varför inte alla gör det (Anna, 18 år).

Anna berättar att hon röstar för det som hon finner viktigt och intressant. Hon poängterar dock att det är en fördel om andra också kan dra nytta av hennes åsikter. Men först och främst sätter hon sig och sin familjs intressen.

Vi fortsätter intervjuerna med en 18 – årig kvinna som heter Moa och läser på det samhällsvetenskapliga programmet. Politiken är ett av Moas största intressen och hon anser att hennes familj och vänner är den största orsaken till detta. Hennes uppväxt har präglats av politik och diskussioner kring detta ämne, då medlemmarna i familjen har olika syn på hur politik skall bedrivas i praktiken. Moa fortsätter intervjun med att säga hur viktigt, oberoende vad du tycker, det är att rösta:

Man kan ju inte kräva att andra ska ösa info över en om vad alla partier tycker. Man har ju liksom själv ett ansvar att ta reda på det. Alla som kan rösta ska fan göra det (Moa, 18 år).

Vidare förtäljer Moa, på frågan från oss, att alla får rösta hur de vill, men själv sätter hon egna intressen i centrum. Hon hävdar att det är på så vis det ultimata samhället grundas. Med det menar hon att människan som individ skapar förutsättningar för en ”svagare” grupp att också leva i välstånd.

Nästa intervju görs med en 18 – årig kvinna vid namn Josefin som läser på det samhällsvetenskapliga programmet. Josefin vet icke var hon står politiskt och grundar detta i bristande intresse. Politik är enligt Josefin svårt och tråkigt och hon säger: ”det finns bättre saker att göra”. Josefin berättar att hennes föräldrar röstar, och att de försökt diskutera med henne om detta ämne, men eftersom hon finner politiken som tråkigt har detta inte haft någon påverkan. I skolan har hennes klass arbetat en del med politik, men detta gör hon enbart för att erhålla ett fullständigt betygsdokument. Josefin tror att det är viktigt att rösta, då samhället bygger på folks engagemang. Dock tillägger hon att:

Man måste ju veta vad man röstar på, annars är det bara dumt att rösta. Då är det bättre att inte rösta än att rösta på något som man inte vet vad det är (Josefin, 18 år).

Lena är vår nästa respondent och är 18 år gammal. Hon läser på det samhällsvetenskapliga programmet. Lena vet var hon står politiskt, då hon dels påverkats av familjen, dels påverkats av vad de olika partierna tycker. Från början var det familjen som formade och påverkade de åsikter hon idag besitter. Hon hävdar att familjens livssituation påverkar vad och hur hon tycker. Lena säger:

Det är klart jag blivit påverkad av mamma och pappa. Dem röstar så att vi ska ha det så bra som möjligt. Det kanske är egoistiskt att tänka så, men så är det i alla fall (Lena, 18 år).

Att folk går till valurnorna ser Lena som en självklarhet. Alla skall ta sitt ansvar och påverka i den mån de kan. Vidare berättar Lena:

Jag fattar inte att folk som inte röstar sen klagar. Har man chansen att säga det man tycker och inte gör det, får man skylla sig själv (Lena, 18 år).

Våra intervjuer fortsätter med Sulo, en 18 – årig man som studerar på det samhällsvetenskapliga programmet. Sulo vet ungefär var han står politiskt. Detta ställningstagande har han kommit fram till via media, då Internetsidan ”Ungt val”, varit en ledstjärna på vägen. Denna sida informerar enligt Sulo, ungdomar om vad de politiska partierna representerar. Vad beträffar vikten av att rösta, anser Sulo:

Det är jätteviktigt att rösta, man måste vara med och förändra Sverige.
Det är också viktigt att vara med när det händer, man ska inte vara
en soffliggare (Sulo, 18 år).

Sulo fortsätter med att klargöra att det enbart handlar om hans egen vinning när han röstar. ”Jag röstar ju för min skull. Röstar jag för andra blir det inte som jag vill”.

Intervjuerna fortlöper med Thomas 18 år gammal, som läser på det samhällsvetenskapliga programmet. Han vet var han står politiskt. Det är enligt honom själv, tack vare skolan och dess information och lektionsinnehåll, som gjort honom medveten om sitt ställningstagande. På frågan om det är viktigt att rösta, svarar Thomas: ”man kan ju inte säga vad man vill förändra om man inte röstar”. Thomas tycker det är viktigt att folk tar sitt ansvar och beger sig till vallokalerna. Anledningen till detta är enligt honom själv att det är folket som skall bestämma. Thomas förtäljer för oss, att det endast är hans åsikt som står i centrum när rösten skall falla. Andra människors välbefinnande är givetvis viktigt för honom, men de står i periferin, då alla röstar efter subjektiva värderingar. Thomas anser att det i första hand inte går att avlägga en röst för andra människor, det är ju trots allt: ”jag som röstar”.

Mia 18 år huserar på det samhällsvetenskapliga programmet. Mia kan inte berätta var hon står politiskt idag. Detta beror på ointresse för politik, då politikerna enligt Mia bara förmedlar ”rappakalja”. Mia säger: ”Jag fattar inte vad dem svamlar om, det är bara en massa konstigt”. Mia tycker dock trots politikernas svammel, det är viktigt att rösta: ”det är både en rättighet och skyldighet, som vi har förmånen att utnyttja”. Mia proklamerar även en del människors gnäll, och tycker att de inte har rätten att visa sitt missnöje om de inte utnyttjat sin rätt att rösta. Vidare förklarar Mia att det är viktigt att dels ha sina egna intressen i åtanke, dels tänka på andra medmänniskornas situation när rösten skall läggas, och således skall röstningen bygga på en symbios mellan det individuella och solidariska tänkandet.

Vi möter sedan Solbritt 18 år för nästa intervju. Solbritt studerar på det samhällsvetenskapliga programmet. Hon kan inte säga var hon står politiskt på grund av det ointresse som råder i hennes närmiljö, det vill säga hennes familj och vänner. Det har aldrig varit några diskussioner i hemmet angående politik eller liknande stoff, och detta finner Solbritt som skönt då det enligt henne är tråkigt. Dock anser Solbritt det vara viktigt att rösta: ”Man kan inte klaga om man inte har röstat”. Solbritt tycker det är viktigt att samhällsmedborgaren är med och förändrar det samhälle, efter behag, som denne lever i. Vidare förklarar hon att hennes intressen står i centrum om hon ska rösta. ”Det är vad jag vill som är det viktigaste”. Detta beror enligt henne på att varje människa ska rösta för vad de finner lämpligast.

Vår sista intervju genomförs med Birger 19 år som huserar på det samhällsvetenskapliga programmet. Birger vet ungefär var han står politiskt och vad som påverkat honom till detta ställningstagande, nämligen media och familj. Med media syftar Birger på tidningarnas och televisionens informationsflöde, och enligt honom, den lättillgänglighet, dessa massmediala arenor står för. Birger förklarar att alla kan utan större problem få tillgång till dessa informationskanaler. Detta är bara en del av förklaringen till hans ställningstagande. Den andra delen kommer från familjen, då denna haft ihärdiga diskussioner om allehanda ting som berör politiken och samhället vi vistas i. Vad gäller vikten av att rösta, finner Birger detta som en självklarhet. Alla som får skall, enligt Birger, ta sitt ansvar och påverka hur samhället de

lever i formen och utvecklas. Birger är osäker på vad som står i centrum när rösten skall falla, och säger: ”Jaa du... (tystnad)... det är la det som jag tycker mest som jag röstar på. Mest för min del. Har nog inte tänkt på det så mycket.”

8 Analys

I detta avsnitt analyseras undersökningens resultat, relaterat till tidigare forskning och bakgrund. I resultatet har vi kunnat urskilja fem stycken kategorier, nämligen ”jag vet ungefär var jag står politiskt idag”, ”jag vet inte var jag står politiskt idag”, ”jag tycker det är viktigt att rösta” och ”jag tycker inte det är viktigt att rösta” samt ”jag röstar solidariskt eller individuellt”.

8.1 ”Jag vet ungefär var jag står politiskt”

Av de 21 respondenter som vi intervjuat kan elva av dem ungefär säga var de står politiskt idag. I flera av fallen samspelar olika faktorer, såsom vänner, sakfrågor, media, familj och dagens samhälle in på deras ställningstagande. Anledningen till deras ställningstagande är i fem av elva fall, familjens påverkan. Som vi antog, har familjens roll och påverkan en stor betydelse för hur individen formas. Eftersom förstagångsväljarna oftast innan och under gymnasietiden bor hemma, är hemmet med tillhörande föräldrar, grunden i det fundament som formar individen. I tonåren blir förstagångsväljaren mer medveten om den situation denne lever i, och tar således nya intryck och utvecklas. Trots att individen får nya intryck och förändras kvarstår familjen oftast som den centrala faktorn för förstagångsväljaren. I nära hälften av de elva fall där respondenten är medveten om var denne står politiskt, har familjen på ett eller annat sätt haft påverkan på förstagångsväljaren. Denna faktor tillsammans med den massmediala påverkan, utgör de absolut största påverkansmekanismerna för förstagångsväljaren. Fyra av de elva respondenter som ungefär vet var de står politiskt hävdar att media helt eller delvis utgjort grunden för påverkan till deras ställningstagande. De massmediala arenor som enligt respondenterna haft störst påverkan är TV – debatter och Internet. Dessa två arenor vet vi är lättillgängliga och vanliga informationskällor bland dagens ungdomar och kan således förklara varför ungdomar i hög grad uppger detta som källa för informationsintag. Vi vet av egen erfarenhet att läsandet av morgonpressen inte är särskilt vanligt i ungdomsåren. De förstagångsväljare som idag vet var de står politiskt, hävdar att deras påverkan kommer från mer än en påverkansmekanism. I tre av elva fall var sakfrågorna helt eller delvis den starkaste påverkningsmekanismen för förstagångsväljaren. Intresset för en specifik fråga eller arena har här utgjort den starkaste påverkan för individen. Dessa respondenter har uppgett både olika sakfrågor samt intresset för politiken som fenomen, som påverkan till sitt ställningstagande. Det finns i två av tre fall bakomliggande orsaker till intresset för politik eller sakfrågornas betydelse. Dessa två fall är dels familjens påverkan för uppkomsten av intresset, dels vänner betydelse för ställningstagandet. Tre av de elva respondenterna svarade att vänner haft påverkan på deras ställningstagande i kombination med någon annan påverkansmekanism. Enbart vänner påverkan har ej existerat i denna studie och av detta kan vi dra slutsatsen att vänner inflytande, inte är den starkaste kraften för individens ställningstagande. Tre av elva respondenter hävdar att dagens rådande samhälle och skolan är orsaken till deras politiska ställningstagande. Vi är överraskade att skolan inte har större inflytande på individens ställningstagande än vad som framkommit.

Om vi återknyter till den primära och sekundära socialisationen kan vi klart se ett återkommande mönster. Av de 11 respondenter som ungefär vet var de står politiskt idag, har allena en hävdad att påverkan enkom kommer från den primära socialisationsfasen. Dock har ytterligare fyra stycken respondenter proklamerat att den primära fasen i samspel med den sekundära socialisationsfasen påverkat dem till deras ställningstagande. Sex av elva respondenter påstår att det allena är den sekundära socialisationen i olika former som haft

störst influens på deras ståndpunkt idag. Som enskild faktor, har familjen haft den största påverkan på de respondenter som ungefär vet var de står politiskt idag, och denna faktor ingår i den primära socialisationen. Fem av elva respondenter har uppgett att den primära socialisationen på ett eller annat sätt haft påverkan på deras ställningstagande. Dock är den sekundära socialisationen den starkaste fasen, då tio av elva respondenter uppgett att denna fas på ett eller annat sätt påverkat dem i deras ställningstagande. Vi kan förkasta vår förförståelse gällande den primära socialisationen i sig, är den starkaste ifråga om påverkan på manliga förstagångsväljare som vet var de står politiskt. Resultatet visar att den sekundära fasen i form av media, vänner, sakfrågor samt skola är betydligt starkare än den primära socialisationen. Det verkar som att ungdomar idag inte får den påverkan hemifrån. Det är istället andra arenor senare i livet, alltså under den sekundära fasen som förstagångsväljarna till störst del blir påverkade av.

Om vi komparerar de kontextuella aspekterna, såsom kön och typ av gymnasieskola kan vi se en skillnad. På Thörnströmska gymnasieskolan som har mer yrkesinriktade program, vet inte eleverna i samma utsträckning som på af Chapmangymnasiet, som är en gymnasieskola med mer teoretiskt inriktade program, var de står politiskt idag. Fyra av tio elever på Thörnströmska gymnasiet vet idag var de står politiskt, medan sju av elva elever på af Chapmangymnasiet ter sig veta var de står politiskt idag. Vad beträffar könsfördelningen på Thörnströmska gymnasiet, kan vi se en skillnad. Tre av fem kvinnor vet var de står politiskt idag medan endast en av fem män ter sig veta var de står politiskt. Vad denna skillnad beror på är svårt att sia om. En anledning kan vara utfallet av vilka respondenter som deltagit i studien. Hade undersökningen gjorts med tio andra respondenter hade kanske resultatet blivit annorlunda. Just de kvinnor som deltog i studien kanske hade ett stort intresse, medan de män vi intervjuade kanske var en minoritet som inte visste var de stod politiskt. En annan förklaring kan vara att den könsrollsocialisation som Giddens talar om är på väg att förändras. Förr hade mannen ansvaret i form av ekonomisk försörjning och mer utomhusliga sysslor. Detta bidrog till makt, prestige och status. Kvinnorna hade det primära ansvaret för hemmets göromål och deltog inte i samma grad på den offentliga arenan. Således var det mannen som röstade för sin och det vill säga, sin familjs vägnar. Vår undersökning visar att dessa "könsroller" kanske är på väg att förändras. Vad beträffar könsfördelningen på af Chapmangymnasiet skiljer sig detta gentemot Thörnströmska gymnasiet. Tre av sju kvinnor vet var de står politiskt, medan samtliga fyra män vet var de står politiskt idag. Det existerar en differens mellan antalet manliga och kvinnliga respondenter på af Chapmangymnasiet och detta kan ha en viss inverkan på resultatet. Vi tror dock att denna differens mellan manliga och kvinnliga förstagångsväljare antingen kan förklaras utifrån utfallet av respondenter, det vill säga, hade undersökningen gjorts med elva andra förstagångsväljare hade kanske resultatet blivit ett annat. En annan förklaring kan vara att Giddens teori om könsrollsocialisationen faktiskt stämmer. Rollerna kanske inte alls förändras, utan de fortsätter existera.

Vi kan även se att olika socialisationsfaser har olika påverkan på manliga och kvinnliga förstagångsväljare. Hos männen är den starkaste socialisationskanalen media som härrör från den sekundära socialisationsfasen. Det är alltså till störst del härifrån männens påverkan till sitt ställningstagande kommer ifrån. Hos det kvinnliga könet är det däremot den primära socialisationen i form av familjens påverkan som är den starkaste källan till påverkan för ett ställningstagande. Männens påverkan till ett ställningstagande kommer främst från den sekundära socialisationsfasen. Inte en enda av de kvinnliga respondenterna som visste var de stod politiskt idag, uppgav att media påverkat dem. Resultatet visar också att påverkan till ett ställningstagande uppenbarar sig olika mellan könen.

8.2 ”Jag vet inte var jag står politiskt idag”

Av de 21 respondenter som vi intervjuat vet tio av dem inte var de står politiskt idag. I flera av fallen samspelar olika faktorer, såsom ointresse i sig för politiken som fenomen, samt ointresse från familjen, vänner och skolans bristfälliga väg till påverkan. Anledningen till dessa förstagångsväljares ställningstagande grundar sig i samtliga tio fall i ett ointresse för politiken som samhällsfenomen. Detta ointresse som respondenterna säger sig besitta för politiken, grundar sig i sin tur på ett ointresse från familjen, vännerna och skolans dåliga förmåga att guida eleven på den politikiska arena. Familjen är en av faktorerna som ointresset grundar sig i. Förstagångsväljarna har på grund av ointresset hemifrån inte intresserat sig för politiken. Ingen av respondenterna har dock hävdade att ett bristande familjeintresse för politik, allena påverkat dem till ett icke ställningstagande. I fem av tio fall har familjen delvis varit orsaken till förstagångsväljarnas icke ställningstagande. Familjen visar sig återigen har en stark påverkan på individen. Förekommer ingen diskussion i hemmet om politik, får förstagångsväljaren ingen inkörspport till denna arena och vi tror att det således blir svårt för individen att bli medveten och intresserad av detta fenomen. En annan avgörande faktor för ett ställningstagande är förstagångsväljarens umgängeskrets. Vännernas intressen och åsikter utgör ett fundament där andra intressen och sysselsättningar skapas och politiken blir ett område som inte etableras.

Vi kan i resultatet se att individens ointresse för politiken grundar sig på familjens och vännernas ointresse på detta område. Detta förvånar oss inte särskilt mycket, då båda dessa enheter står förstagångsväljaren nära. Förstagångsväljaren formas efter deras tankar och subjektiva värderingar, vilket på omvänt sätt påverkade dem som visste var de stod politiskt idag.

Än en gång kan vi se den primära och sekundära socialisationsfasens inverkan på förstagångsväljarens icke ställningstagande. Den primära socialisationsfasen har inte på egen hand påverkat någon förstagångsväljare till ett icke ställningstagande. Den har däremot i samspel med de sekundära socialisationsagenterna, såsom vänner och skola påverkat förstagångsväljaren till ett icke ställningstagande. Den sekundära socialisationsfasen har i samtliga fall helt eller delvis varit den socialisationskanal som bidragit till förstagångsväljarens icke ställningstagande. I fem av tio fall har enbart den sekundära socialisationen påverkat individen till ett icke ställningstagande. Den primära fasen visar även här ha mindre betydelse än den sekundära fasen ifråga om att påverka till ett icke ställningstagande. Alltså är förstagångsväljaren mer mottaglig för påverkan under den sekundära socialiseringsfasen.

Om vi applicerar de kontextuella aspekterna på de förstagångsväljare som inte vet var de står politiskt idag, kan vi se en skillnad. Sex av tio respondenter på Thörnströmska gymnasiet vet inte var de står politiskt idag, jämfört med fyra av elva på af Chapmangymnasiet. Vi använder oss av samma tes som när vi förklarade deras ställningstagande, det vill säga, den reducerade graden av intresse för politiken som fenomen. Elever med ett stort samhällsengagemang väljer oftast ett mer teoretiskt program, enligt oss. Beträffande könsskillnaderna på Thörnströmska gymnasiet, är det fyra av fem män som inte vet var de står politiskt, medan det hos kvinnorna är två av fem som inte vet var de står politiskt. Även här finner vi tidigare förklaring som den mest troliga, nämligen utfallet av vilka respondenter som deltagit i studien och teorin om könsrollsocialisationen. På af Chapmangymnasiet visste samtliga fyra manliga respondenter var de stod politiskt, medan fyra av sju kvinnliga respondenter inte visste var de stod politiskt. Även detta grundar vi på det tidigare resonemanget gällande utfallet av deltagare samt könsrollsocialisationen.

Vad gäller påverkan, komparerat könen emellan, kan vi se tydlig skillnad jämfört med de respondenter som visste var de stod politiskt idag. Hos de män som inte vet var de står politiskt idag är den starkaste påverkansmekanismen ointresse som grundar sig vännernas och

familjens oengagemang. De män som visste var de stod politiskt idag, uppger inte intresset som den primära orsaken, utan medias påverkan. Dock är det i båda fallen den sekundära socialisationen som påverkat dem i deras ställningstagande. Däremot vad gäller det kvinnliga anletet, kan vi se likheter relaterat till de förstagångsväljare som visste var de stod politiskt idag. Dock grundar sig påverkan hos kvinnorna som inte vet var de står politiskt, i ett ointresse som i sig bottnar i familjens och vännernas ointresse för politik. I båda dessa grupper utgör den primära socialisation en starkare del hos kvinnorna än hos männen.

8.3 Analys om påverkan relaterat till tidigare forskning och litteratur

Vårt resultat gällande varifrån påverkan till ett ställningstagande kommer ifrån, kan vi inte återknyta till Giddens teori som den starkaste. Både de som har blivit påverkade till ett ställningstagande och icke ställningstagande har till största tagit dessa intryck under den sekundära socialisationsfasen Giddens hävdar att den primära socialisationsfasen är den viktigaste, men detta kan vi inte se i vår undersökning. Det är enligt Giddens här människan formas och får de intryck som den sedan bär med sig hela livet. Dessa intryck kan förfinas under livets gång, men det är under den primära som grunden läggs. De män som inte vet var de står politiskt har liksom de båda kvinnliga grupperna blivit påverkade under den sekundära socialisationen. Den manliga grupp av förstagångsväljare som vet var de står politiskt idag har däremot, i motsats till Giddens teori om den primära socialisationen som den viktigaste, blivit påverkade av media.

Om vi relaterar vårt resultat om påverkan till Berger & Luckmanns teori om socialisation, kan vi se att "barnet", inte blivit fylld med värderingar och påverkan från "de signifikanta andra". Denna överföring från generation till generation kan vi inte se spår av i vår undersökning.

Ett konjurerande mellan vårt resultat och Elsie Axelssons studie om förstagångsväljarnas påverkan ger oss följande bild. Respondenterna i Axelssons studie hävdar till största del att deras ställningstagande är något de funnit på egen hand. Endast 195 av 930 elever som visste var de stod politiskt hävdade att familjen låg bakom detta ställningstagande. Vi kan se en likhet i vår studie, då 11 av 21 respondenter ungefär vet var de står politiskt och sju av dessa elva hävdar att deras påverkan inte kommer hemifrån till störst del. Påverkan i vår studie har enligt respondenterna varit ett samspel mellan flera olika faktorer. Liksom resultatet i vår studie, hävdar Axelssons respondenter som funnit sitt ställningstagande via media att televisionen och debatter varit en stark orsak. Detta visar enligt oss på massmedias betydelse och genomslagskraft. Axelsson kunde i sin avhandling inte se en skillnad mellan könen ifråga om var påverkan kommer ifrån. Detta kunde vi göra. Dock hur generaliserbar denna skillnad är kan diskuteras. Denna diskussion har förts tidigare i analysen.

Vid ett jämförande med Sören Holmbergs valforskning i avhandlingen "välja parti" kan vi se följande likheter. Holmberg proklamerade rådande världsläge som en avgörande faktor för hur förstagångsväljare röstar. I vår studie har ett antal respondenter uppgett rådande samhälle som anledning till påverkan.

8.4 "Det är viktigt att rösta"

Av de 21 respondenter vi intervjuat uppger 17 att det är viktigt att rösta. Den starkaste anledningen är att individen skall ta sitt ansvar. I och med röstningen har människan en möjlighet att påverka och förändra det rådande samhället. Paradoxalt nog hävdar flera av respondenterna att de finner politiken ointressant, tråkig, och har inte funderat kring ett ställningstagande, men de anser ändå det viktigt att rösta. Detta kan förhoppningsvis tyda på att respondenterna ännu inte kommit till ett ställningstagande, men att de ändå kommer att rösta till hösten. Vi finner det glädjande att en sådan stor del av respondenterna finner det viktigt att utnyttja sin demokratiska rättighet. Ett återkommande frappant inslag i vår

undersökning är att ett flertal respondenter grundat vikten av att rösta på åsikten att ”annars kan man inte klaga”. Endast två av respondenterna anser att hela demokratisystemet, det vill säga medborgarna, bygger på ett aktivt deltagande i form av att rösta. Om inte, skulle det svenska demokratisystemet diametralt falla samman. Även åsikten att förhindra andra partier att göra sin röst hörd var en av anledningarna till varför det är viktigt att rösta.

Vid en kontextuell överblick gällande gymnasieskolorna kan vi se en skillnad. Sju av tio respondenter på Thörnströmska gymnasiet anser att det är viktigt att rösta, jämfört med tio av elva respondenter på af Chapmangymnasiet. Denna skillnad kan antingen förklaras via utfallet av respondenter eller av gymnasieskolornas inriktning. De elever som läser teoretiskt inriktade program är mer medvetna och intresserade av samhället som fenomen enligt oss.

Vad gäller könsfördelningen, kan vi inte se någon skillnad mellan könen. Vi kan inte av detta resultat dra några andra slutsatser än att det inte existerar någon skillnad mellan könen. Tio av tolv kvinnor anser det vara viktigt att rösta, medan sju av nio män anser samma sak.

8.5 ”Det är inte viktigt att rösta”

Av de 21 respondenter som deltog i studie hävdade endast fyra stycken att de inte ansåg det vara viktigt att rösta. Detta grundar sig i två fall på att ”andra kan göra det”. I de andra två fallen grundlägger respondenterna sina svar på antingen ointresset och avskyn för den svenska modellen samt att en röst inte gör någon skillnad. Detta anser vi som ett relativt litet men stort problem. Att fyra av 21 respondenter svarar en viss sak på en viss fråga, skulle i vanliga fall inte räknas som ett problem. Men just detta ämne anser vi viktigt, då det utgör grunden för demokratin. Något notabelt i studien är att en respondent säger sig veta var hon står politiskt, men att hon inte tänker rösta. Hon framhåller sina visioner om ett drömsamhälle, men finner detta som en utopi och anser således att det är meningslöst att rösta.

Om vi knyter de kontextuella banden kring resultatet uppenbarar sig följande mönster. Vid en komparation skolorna emellan kan vi se att det är tre av tio respondenter på Thörnströmska gymnasiet som inte tycker det är viktigt att rösta, medan det endast är en av elva respondenter på af Chapmangymnasiet som inte finner det viktigt att utnyttja sin demokratiska rätt. Denna uppenbara skillnad beror enligt oss på den likgiltighet som dessa respondenter uppvisar. Att den ter sig starkare på Thörnströmska gymnasiet bottnar i en lättja för ämnet som fenomen. Vad gäller den könsmässiga fördelningen kan vi inte heller här se några skillnader, då två män och två kvinnor inte anser det viktigt att rösta.

8.6 Analys om synen på demokrati relaterat till tidigare forskning och litteratur

Om vi jämför vårt resultat med vad Giddens säger i denna fråga, kan vi se en del likheter. Giddens hävdar att färre människor idag utnyttjar sin röst och detta är ett problem för demokratin som styrskick. I vår undersökning anser var femte förstagångsväljare att det inte är viktigt att rösta. Detta kan bero på, likt Giddens proklamerar, att individen idag tappat tilltro till demokratin som styrskick. En annan förklaringsmodell kan vara att var individen inte längre kan identifiera sig med den maktelit som ”håller i taktpinnen”. Frågor som rör individens vardag kanske inte är överst på politikernas dagordning. Detta kan medföra en reducerad tillit för de förtroendevalda. Som vi kan se i vår studie, är den primära orsaken att en person inte gör någon skillnad i utfallet. Vi kan som Giddens hävdar se att en överväldigande majoritet ändå väljer att rösta, då de verkar föredra det demokratiska styrskicket.

Vårt resultat relaterat till Holmbergs resultat, ger oss följande bild. Likt vad Giddens proklamerar framhåller även Holmberg att förtroendet för politikerna hos väljarna minskat de senaste åren. I vår studie uppger inte respondenterna att den primära orsaken till att de finner röstningen oviktig, politikernas roll i det hela. Här rör det sig om att andra faktorer såsom meningslösheten med värdet av en röst och ointresse för det svenska systemet. Holmbergs tes

gällande att förstagångsväljare idag är mer skeptiska och ifrågasättande kan vara ett sätt att visa sitt missnöje gentemot hela systemet. Detta missnöje kan vi se bland hälften av de respondenter som inte anser det viktigt att rösta i vår studie.

Om vi beaktar Westholms tes som innebär att barnen starkt påverkas av sina föräldrar, kan vi applicera denna teori på vårt resultat. Lika mycket som ungdomar kan bli påverkade att rösta av familjen kan det bli att inte rösta. I båda dessa fall är sambandet mellan föräldrarnas och barnens åsikter tydliga.

8.7 ”Jag röstar solidariskt eller individuellt”

Av de 21 respondenter som medverkat i studien kunde 13 av dem säga hur de tänkte om de skulle rösta idag. I endast ett av 13 fall hävdar respondenten att det enbart är den solidariska aspekten som är den primära. Det innebär att rösten enbart faller för att gagna andra människor. De egna intressena är här åsidosatta för att en större grupps välbefinnande skall uppnås. I fem av 13 fall tänker respondenten i både individuella och solidariska banor, då dels de subjektiva intressena, dels de solidariska intressena är de väsentliga för förstagångsväljaren. Respondenterna har både sina och andras intressen i åtanke. I sju av 13 fall avgör de individuella intressena hur individen resonerar. Det är endast de subjektiva tankarna som har betydelse för hur förstagångsväljaren tänker inför ett kommande val.

Ett jämförande med kontextuella sammanhang visar på skillnader. På Thörnströmska gymnasiet kan fem av tio respondenter inte säga hur deras tankegångar lyder om det varit val idag, tre av fem resonerar med båda aspekterna i beaktande och vardera en med solidariskt respektive individuellt axiom. På af Chapmangymnasiet skiljer sig denna uppdelning markant. Där är det tre av elva förstagångsväljare som inte vet hur de resonerar angående sin röst om det varit val idag, två av elva respondenter har båda aspekterna i beaktande, sex av elva ämnar rösta individuellt om det varit val idag. Ingen av respondenterna har enbart den solidariska tanken i centrum i sitt resonemang angående sitt sätt att rösta. Den enda egentliga skillnaden vi kan se mellan könen är svaret gällande hur många som ännu inte fattat ett beslut om frågan. Sex av tolv kvinnor har ännu inte bestämt sig, medan två av nio män svarat likadant. Vi tror att denna könsmissiga skillnad beror på att män generellt sett socialiseras till att ta för sig mer än kvinnor. Männen vill inte lämna en fråga därhän, utan frambringar hellre ett ogenomtänkt svar än inget alls. Kvinnorna i sin tur uppvisar en mildare jargong och vill hellre lämna ett svar som är genomtänkt. Detta behöver inte tolkas som en faktisk sanning utan det är enbart skriftställarnas hypotes om varför det existerar en skillnad mellan könen.

Om vi relaterar vårt resultat till Westbergs hypotes gällande livsfasens betydelse för ungdomar kan vi se olikheter. Skillnaden ter sig i att ungdomarna i vår studie inte uppvisar de kollektiva tankar som Westberg hävdar att ungdomar i etableringsåldern gör. Respondenterna i vår studie uppvisar ett mer individualistiskt synsätt och sätter sig själva i första rummet. Denna risksituation som ungdomar enligt Westberg befinner sig i, vilket gör dem mer positiva till kollektiva lösningar, existerar inte bland respondenterna i vår studie.

9. Diskussion

I denna studie har fokus legat på de medborgare som kan titulera sig förstagångsväljare. Vårt syfte med undersökningen var att studera de bakomliggande faktorerna för deras ställningstagande och deras resonemang angående vikten av att rösta. Vi anser att vi på ett tillfredsställande vis svarat på detta spörsmål. Dock hur generaliserbar undersökningen är, kan

vara svårt att sja om. Vårt resultat pekar som bekant åt ett visst håll, nämligen att kvinnor i större grad än män blir påverkade hemifrån. Vad kan denna könsmissiga skillnad bero på kan diskuteras. Vi tror att kvinnorna har ett starkare band till familjen än vad männen har, då de uppvisar en starkare familjär sida i vardagen än vad männen gör. Vi tror att deras vardagskontakt med föräldrarna och samtalens kontext, skiljer sig från männens samröre med sina dito. En annan förklaring kan vara att massmediala moduler såsom TV och Internet, används flitigare av männen än av kvinnorna. Denna kontakt med "etern", kanske påverkar dem till, och ge möjlighet för, att inskaffa ett ställningstagande på en annan väg.

Vi kan också se att respondenterna på Thörnströmska gymnasiet ser mer lättvindigt på hela demokratiska processen än vad respondenterna på af Chapmangymnasiet. När vi anlände till skolorna uppenbarade sig detta fenomen i en annan form från början. Trots att det var lektionstid var korridorerna på Thörnströmska gymnasiet fyllda med elever, medan det på af Chapmangymnasiet var helt tomt. Detta visar tydligt på den lättja som flertalet elever på yrkesförberedande linjer har inför stundande skyldigheter. Vi är inte särskilt förvånade att de olika skolorna gestaltar sig på dessa olika vis, utan vi finner det bara väntat. Vi tror att de elever som läser på en skola med mer samhällelig kunskap generellt sett, dels har ett större intresse gällande politik, dels en större kunskap om politiken som samhällsfenomen.

Att var femte förstagsängsväljare i vår undersökning inte finner det viktigt att rösta gör oss oroad. Det är just detta tänkande som vi finner oroväckande och kan få vår demokrati att vackla. Det är liknande tankemönster som vi måste eliminera hos ungdomar idag då de imorgon utgör den vuxna befolkningen. Vi blickar med förfäran mot framtiden om flera väljare skulle fundera i dessa banor.

En av anledningarna till att vi uppnått ett tillfredsställande resultat är vägen vi valde att gå. Den kvalitativa ansatsen är den mest lämpliga enligt oss nu i efterhand. Detsamma gäller valet att intervjua respondenterna en och en, vilket har gett ett resultat som vi är nöjda med. För att kunna generalisera i en högre grad skulle vi behövt göra åtminstone tre gånger fler intervjuer. Detta är dock en fingervisning om vad förstagsängsväljare i Karlskrona kommun anser och påverkas av. Även det faktum att vi varit två skriftställare under studiens gång ser vi som en styrka, då vi haft möjlighet att "bolla" idéer och tankar kring uppsatsen olika delar med varandra. Valet att respondentantalet skulle uppstiga till 21 enheter gjordes främst på grundvalen att det efter detta antal kändes tillräckligt för att besvara studiens syfte, men även då det tedde sig rimligt gällande tid.

I arbetet med denna studie har vi utgått från två av Beckers trick. "Using other peoples information", innebär att vi som skriftställare skall uppvisa ett kritiskt förhållningssätt till sekundärkällor, vilket vi gjort. Det andra tricket, "ask how, not why", har även präglat våra intervjuer. Respondenterna har då tvingats tänka efter istället för att hasta ur sig ett svar.

Den tidigare forskningen och litteratur som vi använt oss av anser vi nu i efterhand vara relevant, då den täckt ett brett spektrum. Den har innefattat socialisation, demokrati, påverkan, livsfas, tidigare forskning om förstagsängsväljare samt en rationalistisk teori.

Trots den begränsade mängden material i resultatet, har vi utifrån detta kunnat tolka och dra slutsatser i många olika riktningar. Anledningen till detta är den mängd kontextuella variabler som vi använt oss av i studien. Dessa har gett oss möjligheten till att analysera resultatet mer djupgående.

Denna studie har för oss inneburit en massa hårt arbete, sena nätter och nära isolering på St. Sigfrids. Den har även gett oss en stor kunskap och förmånen att få tala med och träffa ungdomar och dela deras livsvärld. Detta har varit mycket intressant och vi har erhållit nya synvinklar om hur ungdomar resonerar. Det skulle i framtiden vara intressant att fortsätta med eller utveckla denna uppsats. Vi har redan tänkt på möjliga alternativ till vidare studier. Om vi applicerar Beckers olika tricks på vår uppsats, uppenbarar sig följande nya frågeställningar. Tricket "everything have to be someplace" innebär att bakgrundsfaktorer är väldigt viktigt för

att kunna generalisera händelser eller fenomen. Det fenomen eller de individer vi väljer att studera existerar i specifika miljöer och påverkas av både inre och yttre faktorer. Vi skulle kunna studera ett större kontextuellt sammanhang hos respondenterna som till exempel både föräldrarnas och förstagångsväljarnas bakgrund, klass, etnicitet, arbete, bostadsort, inkomst och religion. Det skulle även vara möjligt att studera hur förstagångsväljarna röstar, med avseende på politiskt parti. Vilket parti är det största bland förstagångsväljarna och vad beror detta på?

10. Referenslista

Abrahamsson, B. (1992). *Varför finns organisationer? – Kollektiv handling, yttre krafter eller inre logik*. Lund: Studentlitteratur

Axelsson, E. (1989). *Dags att lyssna på förstagångsväljarna*. Falköping: Gummessons Tryckeri AB

Becker, H.S. (1998). *Tricks of the trade – how to think about research while you're doing it*. USA: The university of Chicago press

Berger, L. P. & Luckmann, T. (2003). *Kunskapsociologi – Hur individen uppfattar och formar sin sociala verklighet*. Falun: ScandBook AB

Cuff, E.C. & Payne, G.C.F. (1979). *Samhällsvetenskapliga perspektiv*. England: Cox & Wyman Ltd.

Giddens, A. (2003). *Sociologi*. Lund: Studentlitteratur

Halvorsen, K. (1992). *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur

Holmberg, S. (2000). *Välja parti*. Stockholm: Gotab

Holme, I.M & Solvang, B.K. (1997). *Forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur

Illeris, K. (2001). *Lärande i mötet mellan Piaget, Freud och Marx*. Lund: Studentlitteratur

Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur

Merriam, B.S. (1994). *Fallstudien som forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur

Sveningsson, M, Lövheim, M, Bergquist, M. (2003). *Att fånga nätet*. Lund: Studentlitteratur

Westberg, A. (2004). *Sociologisk forskning nr.4*. Umeå: Nordiska Sociologförbundet

Westholm, A. (1991). *The political heritage – testing theories of family socialization and generational change*. Uppsala universitet

Bilaga 1

Presentation av respondenterna

Thörnströmska gymnasiet:

Namn:	Kön:	Ålder:	Program:
Majken	Kvinna	19	Medieprogrammet
Malin	Kvinna	18	Medieprogrammet
Zodiak	Man	18	Medieprogrammet
Roine	Man	18	Fordonsprogrammet
Lisa	Kvinna	18	Estetiska programmet
Saga	Kvinna	18	Estetiska programmet
Linus	Man	19	Nyligen avbrutna studier
Britta	Kvinna	18	Estetiska Programmet
Hector	Man	19	Byggprogrammet
Nils	Man	18	Individuella programmet

af Chapmangymnasiet			
Namn:	Kön:	Ålder:	Program:
Lester	Man	18	Samhällsvetenskapliga programmet
Mickelina	Kvinna	19	Information/Serviceprogrammet
Anna	Kvinna	18	Samhällsvetenskapliga programmet
Moa	Kvinna	18	Samhällsvetenskapliga programmet
Josefin	Kvinna	18	Samhällsvetenskapliga programmet
Lena	Kvinna	18	Samhällsvetenskapliga programmet
Sulo	Man	18	Samhällsvetenskapliga programmet
Tomas	Man	18	Samhällsvetenskapliga programmet
Mia	Kvinna	18	Samhällsvetenskapliga programmet
Solbritt	Kvinna	18	Samhällsvetenskapliga programmet
Birger	Man	19	Samhällsvetenskapliga programmet

Bilaga 2

Intervjuguide

- Vet du ungefär var du står politiskt idag?
- Hur kommer det sig att du vet/inte vet?
- Tycker det är viktigt att rösta?
- Hur kommer det sig att du tycker/inte tycker det?